

FIVB^{TM}

FÉDÉRATION INTERNATIONALE
DE VOLLEYBALL

C A S E B O O K

Izdanje 2018.

21.05.2018.

Pripremila FIVB Komisija za suđenje i pravila igre

SADRŽAJ

<u>Strana</u>	<u>Tema pravila</u>	<u>Slučajevi</u>
1	SADRŽAJ	
2	PREDGOVOR	
4	DEO I: TEORIJSKI PRINCIPI PRIMENE PRAVILA	
5	DEO II: SLUČAJEVI	
5	POGLAVLJE 1: UČESNICI	
5	Nošenje nedozvoljenih predmeta	1.1 – 1.2
5	Kapiten	1.3 – 1.6
6	Trener, pomoćni trener	1.7 – 1.13
8	Uniforma	1.14 – 1.15
9	POGLAVLJE 2: TOK UTAKMICE	
9	Pozicione i rotacione greške	2.1 – 2.6
11	POGLAVLJE 3: AKCIJE U IGRI	
11	Igranje loptom	3.1 – 3.11
14	Prelaz ispod mreže	3.12 – 3.14
15	Igrač pored mreže ili u kontaktu sa njom	3.15 – 3.26.1
18	Servis	3.27 – 3.32.1
19	Udarac u napadu	3.33 – 3.37
20	Blok	3.38 – 3.49
24	POGLAVLJE 4: PREKIDI I ODUGOVLAČENJA	
24	Zamene igrača	4.1 – 4.22.2
30	Tajm-auti i tehnički tajm-auti	4.23 – 4.24
31	Neosnovani zahtevi	4.25 – 4.27.1
32	Povrede	4.28 – 4.33
34	Odugovlačenja igre	4.34 – 4.37
36	Spoljni uticaj	4.38 – 4.41
37	POGLAVLJE 5: LIBERO	5.1 – 5.26
45	POGLAVLJE 6: PONAŠANJE UČESNIKA	6.1 – 6.10
49	POGLAVLJE 7: SUDIJE I NJIHOVE NADLEŽNOSTI	7.1 – 7.11
52	POGLAVLJE 8: SPECIJALNI SLUČAJEVI	8.1 – 8.5
54	POGLAVLJE 9: PROŠIRENI SLUČAJEVI	9.1 – 9.12
60	POGLAVLJE 10: KORIŠĆENJE TABLETA	10.1 – 10.8
63	DODATAK	Brojevi slučajeva i odgovarajućih pravila

PREDGOVOR

Odbojka je velika igra – samo upitajte milione ljudi koji je igraju, posmatraju, analiziraju i sude. Poslednjih godina se aktivno promoviše i doživela je neverovatan razvoj kao vrhunski takmičarski sport. Povećanje uzbuđenja, brzine, eksplozivnih akcija, čist i zdrav imidž, kao i brojna TV publika, doveli su do toga da se igra još više razvije, pojednostavi i bude privlačnija još većem broju gledalaca.

Ipak, za dalji razvoj igre je veoma bitno obezbediti pravilnu i jednoobraznu primenu *Pravila igre*, na svetskom nivou. *Casebook* je zbirka slučajeva, sa zvaničnim tumačenjima, odobrenim od Komisije za suđenje i pravila igre i zasnovanim na najnovijem izdanju *Pravila igre*. Ova tumačenja proširuju i pojašnjavaju duh i značenje *Zvaničnih pravila odbojke* i predstavljaju zvanične interpretacije, koje treba poštovati za vreme svih takmičenja.

Ovaj *Casebook* je zasnovan na izdanju teksta *Pravila igre 2017-2020*, koja su odobrena na FIVB kongresu u Buenos Airesu (ARG), u oktobru 2016. godine.

Nekoliko slučajeva koji se pojavljuju u ovom *Casebook*-u je ilustrovano video snimcima, kako bi se bolje razumele situacije, a slučajevi učinili zanimljivijim i atraktivnijim. Ovi slučajevi su posebno označeni. Oni su prikupljeni u poseban dokument, *Ilustrovani Casebook*, koji je dostupan na FIVB platformi za učenje.

Giljermo Paredes

Predsednik FIVB Komisije za suđenje i pravila igre

PROMENE IZMEĐU VERZIJA 2017. I 2018. U ODNOSU NA TRENUTNU

1.12	ново
1.13	ново
1.15	ново
2.2	изменјено
2.3	изменјено
2.4	изменјено
2.7	ново
3.14	изменјено
3.18	изменјено
3.26.1	ново
3.32.1	ново
4.4.	изменјено
4.22.1	ново
4.22.2	ново
4.27.1	ново- исправљено
4.40	ново
4.41	ново
5.26	ново
6.10	ново
7.11	ново
9.11	ново
9.12	ново

DEO I : TEORIJSKI PRINCIPI PRIMENE PRAVILA

Sudija je osoba koja primenjuje pravila u igri. Da bi ispravno primenjivao *Pravila igre*, sudija mora nepogrešivo da ih razume, a u toku utakmice precizno i odlučno primenjuje. **Pravilo 23.2.3** kaže: „Prvi sudija ima pravo da odluči o bilo kom pitanju u vezi sa igrom, uključujući i ona koja nisu uređena *Pravilima igre*”. To je moguće samo na osnovu potpunog vladanja osnovnim principima formulisanja i primene *Pravila igre*.

Zapamtite da sudija treba da ostane u pozadini, ali da u isto vreme radi na promovisanju igre u njenom najboljem svetlu, čineći tako igru atraktivnom za širu publiku.

Želimo da igra bude popularna – stvaranje atraktivne predstave je način da se to postigne.

PRAVILA ZA IZDANJE CASEBOOK 2018.

Casebook 2018. je odraz *Pravila igre*, koje je odobrio Kongres FIVB, 2016. godine. Dok su ostala tumačenja i filozofske promene uvek moguće, imajući u vidu promene u sportu, treba zapamtiti da se ovde prikazana tumačenja primenjuju na *Pravila igre danas*.

Uključeno je i posebno poglavlje, budući da FIVB koristi tehnološke uređaje na najvećim takmičenjima (tablet).

U dodatku, brojevi slučajeva su navedeni zajedno sa odgovarajućim pravilima.

Brojevi slučajeva su linkom povezani sa slučajevima.

DEO II : SLUČAJEVI

POGLAVLJE 1: UČESNICI

NOŠENJE NEDOZVOLJENIH PREDMETA

<p>1.1 Ortopedsko pomagalo za nogu, bandažer za nogu, gipsani zavoj za povređeni zglob. Da li su ovakve naprave dozvoljene?</p>	<p>Tumačenje: Neke jesu, pod uslovom da ta naprava ne predstavlja rizik ni za tog, ni za ostale igrače u igri, ili u slučaju bandažera za podlakticu, ne omogućava povećanu kontrolu lopte. Međutim, pravila dozvoljavaju igraču da nosi steznike za zaštitu od povrede, kao što je propisano pravilom 4.5.3.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 4.5.1, 4.5.3</p>
--	--

<p>1.2 Da li je dozvoljeno da se igra sa prstenom koji može da izazove povredu?</p>	<p>Tumačenje: Zbog rizika od povrede, igračica mora da ukloni prsten, ili da ga oblepi.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 4.5.1</p>
--	---

KAPITEN

<p>1.3 Koja je ispravna reakcija prvog sudije ukoliko kapiten u igri stalno dovodi u pitanje njegove/njene odluke?</p>	<p>Tumačenje: Kada ovakvo ponašanje prevaziđe okvire Pravila 5.1.2, sudija treba da opomene kapitena u igri, bez kazne, kao što je navedeno u Pravilu 21.1. Ako se ovakvo ponašanje nastavi, kapiten u igri treba da bude kažnjen crvenim kartonom za neuljudno ponašanje (poen i servis za protivnika).</p> <p style="text-align: right;">Pravila 5.1.2, 20.1, 20.2, 21.2, 21.3.1 Dijagram 9</p>
---	--

<p>1.4 VIDEO Kapiten je zamolio prvog sudiju da proveri pozicije igrača? Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Da. Međutim, nijedna ekipa ne sme da zloupotrebi pravo na ovakav zahtev i može da dobije detaljnu informaciju samo za svoju ekipu. Jedina informacija koju može da dobije za protivničku ekipu je da li su pozicije igrača protivničke ekipe ispravne ili ne. Ne mogu se davati informacije o tome koji se igrači nalaze u prednjoj, a koji u zadnjoj liniji.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 5.1.2.2</p>
---	---

<p>1.5 Na koji način kapiten u igri može, legalno i uljudno, da zamoli prvog sudiju da pita linijskog sudiju da li je signalizirao grešku?</p>	<p>Tumačenje: Po završenom nadigravanju, uljudnim podizanjem ruke, kapiten u igri može da zatraži objašnjenje tumačenja odluke. Prvi sudija mora da ispoštuje taj zahtev.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 5.1.2.1, 20.2.1</p>
---	---

<p>1.6 Da li je odluka sudije konačna? Da li on/ona može da promeni svoju odluku ukoliko ekipa protestuje?</p>	<p>Tumačenje: Da. Sudija može da promeni svoju odluku ukoliko postane svestan/na greške pre narednog servisa. Sa druge strane, ekipama nije dozvoljeno da protestuju protiv normalnih odluka sudije.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 5.1.2.1, 23.2.4</p>
---	--

TRENER, POMOĆNI TRENER

<p>1.7 VIDEO Da li je trenerima dozvoljena upotreba naprava za komunikaciju tokom utakmice?</p>	<p>Tumačenje: Korišćenje ovakvih naprava je dozvoljeno.</p>
--	--

<p>1.8 VIDEO Da li je trenerima dozvoljeno da razgovaraju sa drugim sudijom tokom utakmice o odlukama ili protestima?</p>	<p>Tumačenje: Isključivo kapiten u igri je dozvoljeno da se obrati sudijama za objašnjenja. Treneru to nije dozvoljeno.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 5.1.2, 5.2.3.4, 21.1, 21.2, 21.3</p>
--	--

<p><u>1.9</u> Da li pomoćni trener ili igrač imaju pravo da pritisnu sirenu za tajm-aut?</p>	<p>Tumačenje: Da – ali trener i dalje mora da pokaže zvaničan znak rukom, čak i kad se za takav zahtev koriste tableti.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 5.2.1, 5.2.3.3, 5.3.1</p>
<p><u>1.10</u> VIDEO Kuda trener sme da se kreće tokom utakmice?</p>	<p>Tumačenje: Trener, i samo trener, ima pravo da se, za vreme utakmice, kreće u slobodnoj zoni, iza linije ograničenja za trenere, između produžetka linije napada i prostora za zagrevanje. Neophodno je da trener ostane iza ove linije tokom cele utakmice, t.j. tokom nadigravanja, kao i tokom prekida. Ukoliko trener stalno ignoriše zahtev sudije da bude pod ovim ograničenjima, može dobiti opomenu.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 5.2.3.4</p>
<p><u>1.11</u> Može li se treneru, ukoliko je povređen ili onesposobljen, dozvoliti da koristi štake u slobodnoj zoni, kako bi obavljao svoje dužnosti za vreme utakmice?</p>	<p>Tumačenje: Nije zabranjeno da trener stoji ili hoda sa štakama.</p>
<p><u>1.12</u> (novo) VIDEO Da li je treneru ili pomoćnom treneru dozvoljeno da pomaže igračima tokom zagrevanja sa loptama u slobodnoj zoni, za vreme pauza između setova?</p>	<p>Tumačenje: Ne. Oni imaju pravo na to samo tokom zagrevanja pre utakmice. Tokom pauza, mogu da daju instrukcije igračima. Sudije bi trebalo da, na ljubazan način, pozovu trenera ili pomoćnog trenera da se vrate do klupe svoje ekipe.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 4.2.4, 5.3.1</p>

<p>1.13 (novo) VIDEO</p> <p>Da li je dozvoljeno da tokom zagrevanja bilo ko od zvaničnih lica ekipe bude u protivničkoj slobodnoj zoni ili terenu?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Situacija se različito tretira u zavisnosti od pozicije koju ta osoba zauzima.</p> <p>Opšte načelo je da niko nema pravo da ometa protivnikovo zagrevanje.</p> <p>Ipak, dozvoljeno je biti u blizini stubova, kako bi se onemogućilo da lopta koja pada niz mrežu stvori opasnu situaciju po igrača.</p> <p>Međutim, zabranjeno je stajati daleko od mreže (t.j. iza protivnikove osnovne linije) i sakupljati lopte.</p> <p>Sudije bi trebalo da, na ljubazan način, pozovu tu osobu da napusti protivničku slobodnu zonu i vrati se na svoju polovinu prostora za igru, ili da stane blizu stuba.</p> <p style="text-align: right;">Uputstva i Instrukcije</p>
---	---

UNIFORMA

<p>1.14 (1.12/2017) VIDEO</p> <p>Tokom Svetskog prvenstva za muškarce, ekipa je imala dva igrača koji su nosili dresove sa brojevima 21 i 22. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Za obične utakmice, pravila dozvoljavaju brojeve igrača do 20.</p> <p>Međutim, na FIVB, svetskim i zvaničnim takmičenjima za seniore, koja uključuju i Svetsko prvenstvo, dozvoljeno je nositi brojeve veće od 20. Odredbe određenog takmičenja bi trebalo da definišu gornju granicu za brojeve igrača.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 4.3.3</p>
<p>1.15 (novo) VIDEO</p> <p>Ekipa je imala nekoliko igrača koji nose steznike. Neki od ovih steznika su bili crni, neki beli.</p> <p>Da li je dozvoljeno nositi različite steznike u dozvoljenim bojama?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Na FIVB, svetskim i zvaničnim takmičenjima za seniore, ova pomoćna sredstva moraju biti iste boje kao odgovarajući deo uniforme, ali se prihvataju i crna, bela i neutralna boja. Kod ekipa koje koriste steznike, oni moraju biti jednoobrazni po boji/dizajnu za sve igrače.</p> <p>Međutim, za nezvanična FIVB takmičenja, pravilo ne zahteva jednoobraznost boje steznika koje koriste različiti igrači.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 4.5.3, Odredbe FIVB događaja</p>

POGLAVLJE 2: TOK UTAKMICE

POZICIONE I ROTACIONE GREŠKE

<p>2.1 Tehničar ekipe iz pozicije 1 je jasno stajao ispred igrača u poziciji 2, ali je skočio neposredno pre servisnog udarca protivničkog servera. Da li je ovo bila ispravna pozicija ekipe?</p>	<p>Tumačenje: Greška. Prilikom skoka, igrači zadržavaju poziciju koju su imali u trenutku poslednjeg kontakta sa tlom. Stoga, dok je igrač zadnje linije bio u vazduhu, on je zadržao onu poziciju koju je imao u trenutku poslednjeg kontakta sa tlom.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 7.4, 7.4.2, 7.4.3</p>
<p>2.2 Srednji igrač zadnje linije je držao svoju šaku na terenu jasno ispred stopala svog igrača prednje linije, u trenutku servisnog udarca. Njegova oba stopala bila su iza prednjeg stopala srednjeg igrača prednje linije. Da li je to ispravna pozicija ekipe koja prima servis?</p>	<p>Tumačenje: Ispravna pozicija. Samo se stopala, koja su u kontaktu sa podom, uzimaju u obzir prilikom određivanja da li igrači prave pozicionu grešku. (osim u situaciji iz slučaja 2.1)</p> <p style="text-align: right;">Pravila 7.4.3, 7.5</p>
<p>2.3 Da li je greška ako je stopalo igrača u kontaktu sa protivničkim terenom u trenutku servisnog udarca?</p>	<p>Tumačenje: Ne. Ovoj situaciji bi trebalo pristupiti kao kada igrač prelazi u protivničko polje preko srednje linije tokom nadigravanja.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 1.3.3, 7.4</p>
<p>2.4 Ekipe je dobila netačnu informaciju o tome koji igrač treba da servira. Igra se nastavila. Ova netačna informacija je otkrivena kasnije u toku seta. Šta se zatim događa?</p>	<p>Tumačenje: Ekipe se moraju vratiti originalnoj postavi igrača, koliko god je to moguće. Vraća se rezultat koji je bio u trenutku kada je data pogrešna informacija. Dozvoljava se da ispravan igrač izvede servis. Zahtevani tajm-auti, primenjeni tehnički tajm-auti i dodeljene sankcije ostaju na snazi, bez obzira što je do njih došlo tokom dela igre koji se igrao sa pogrešnim informacijama. Ovi događaji se moraju upisati u zapisnik.</p>

<p>2.5 VIDEO</p> <p>Ekipe nisu bile spremne za igru zbog toga što se na terenu nalazilo 5 ili 7 igrača kada se prvi sudija spremao da dâ znak za servis.</p> <p>Kako je trebalo postupiti?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Prvi sudija bi trebalo da dâ znak za servis kada je siguran da su ekipe spremne za igru i da je lopta u posedu servera. Uvek mora da bude po 6 igrača svake ekipe u igri.</p> <p>Budući da je prvi sudija uočio grešku <i>pre davanja znaka za servis</i>, mora da dodeli sankciju za odugovlačenje ekipi koja je napravila grešku. Ekipa koja će sledeća servirati zavisi od <u>vrste sankcije za odugovlačenje</u>.</p> <p>Međutim, ukoliko je prvi sudija ipak dao znak za servis kada je na terenu bilo samo 5 ili 7 igrača, mora odmah da zaustavi nadigravanje i da ga ponovi bez ikakvih sankcija.</p> <p>Ukoliko se situacija uoči nakon završetka nadigravanja, rezultat tog nadigravanja bi trebalo poništiti i ponoviti ga, bez sankcija.</p> <p>Ukoliko niko ne uoči ovu situaciju, ili to učini nakon početka narednog nadigravanja, nadigravanje odigrano sa 5 (ili 7) igrača ekipe se ne može ponoviti.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 7.3.1, 7.5, 12.3, 12.4.3</p>
<p>2.6</p> <p>Nakon servisa, koji je izveo pogrešan igrač, lopta je otišla „u aut“. Kada je nadigravanje završeno, zapisničar je signalizirao rotacionu grešku.</p> <p>Koliko poena dobija ekipa koja je primala servis?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Dodeljuje se samo jedan poen, kao posledica rotacione greške, bez obzira na to koja ekipa je <i>dobila</i> nadigravanje.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 7.7.1.1</p>
<p>2.7 (novo) VIDEO</p> <p>Da li je greška ako je stopalo igrača u kontaktu sa slobodnom zonom u trenutku servisnog udarca?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Da, greška je jer u trenutku servisnog udarca svi igrači, izuzev servera, moraju da budu u sopstvenom terenu za igru. Shodno tome, greška je kada je igrač koji je na terenu u kontaktu sa slobodnom zonom u trenutku servisnog udarca.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 1.3.3, 7.4</p>

POGLAVLJE 3: AKCIJE U IGRI

IGRANJE LOPTOM

<p>3.1 Lopta je, nakon prvog udarca, odletela izvan antene. Tehničar je potrčao za loptom u slobodnu zonu protivnika i pokušao da je vrati nazad – ali je lopta otišla u pravcu terena i mreže na protivničkoj strani. Prvi sudija je svirao i pokazao znak „lopta u autu“. U kom trenutku lopta postaje „aut“?</p>	<p>Tumačenje: Lopta je postala „aut“ u trenutku kada je potpuno napustila prostor iznad slobodne zone i ušla u prostor iznad terena sa strane mreže protivničke ekipe.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 10.1.2, 10.1.2.2</p>
<p>3.2 Da li igrač može ispravno da udari loptu šakom odozdo?</p>	<p>Tumačenje: Odigravanje se mora proceniti po kvalitetu kontakta sa loptom, tj. da li je meko ili tvrdo odbijanje lopte, ili da li je ili ne lopta zadržana i/ili bačena. Prvi sudija ne sme žuriti sa dosuđivanjem greške za ovakvo odigravanje, osim ako jasno ne vidi da je lopta zadržana ili bačena.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 9.2.1, 9.2.2, 9.3.3, 9.3.4</p>
<p>3.3 Prilikom prvog odigravanja ekipe, lopta se odbila od jedne do druge ruke, zatim do grudi igračice, u jednom pokretu, a da, pritom, nije bila zadržana ili bačena. Prvi sudija je dozvolio da se igra nastavi. Da li je to ispravno?</p>	<p>Tumačenje Odluka prvog sudije je ispravna. Slučajevi prvog odigravanja, u kojima su uzastopni dodiri sa loptom dozvoljeni, su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prijem servisa, 2. prijem napada protivničke ekipe. Napad može biti i slab i snažan, 3. prijem lopte odbijene od sopstvenog bloka, 4. prijem lopte odbijene od protivničkog bloka. <p>Uzastopni kontakti mogu biti učinjeni od strane igrača, <i>prilikom prvog odigravanja</i>, pod uslovom da su se dogodili za vreme jedne akcije igranja loptom. Moguće je, međutim, dosuditi „zadržanu“ ili „bačenu“ loptu prilikom prvog odigravanja ukoliko su prepoznate dve različite faze (prvo hvatanje, zatim izbacivanje) u okviru akcije.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 9.2.3.2, 14.2, Uputstva i instrukcije</p>

<p>3.4 Igračica je „preusmerila“ loptu na pod protivničke ekipe. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Ovo zavisi od toga da li je lopta zadržana ili bačena (greška), umesto da bude odbijena (nema greške). Ispravno je blokirati loptu i usmeriti je ka protivničkom terenu. Nepravilan kontakt, „zadržana lopta“, može da se dosudi i prilikom blokiranja.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 9.2.2</p>
<p>3.5 VIDEO Igrač je skočio, u nameri da spasi loptu, koja se nalazila neposredno pored tribina, na njegovoj strani mreže. Nakon odigravanja, doskočio je na tribine. Da li je njegova akcija dozvoljena?</p>	<p>Tumačenje: Dozvoljena akcija. Izvan sopstvene slobodne zone, igraču je dozvoljeno da odigra loptu, čak i da iskoristi pomoć kako bi je odigrao. Ovo uključuje i klupu svoje ekipe, budući da se nalazi izvan slobodne zone. Ista akcija bi bila nedozvoljena na protivnikovoj strani mreže.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 9, 9.1.3, 10.1.2</p>
<p>3.6 VIDEO U toku nadigravanja, igračica je pojurila za loptom u gledalište. U trenutku kada je stigla do lopte i htela da je odigra, jedan gledalac sa tribina je pružio ruku, u nameri da uhvati loptu. Trener je zahtevao da se nadigravanje ponovi, zbog ometanja od strane gledaoca. Sudija je odbio njegov zahtev. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Da. Igraču je dozvoljeno da vrati loptu sa bilo koje tačke izvan sopstvene strane prostora za igru, uključujući i klupu ekipe/gledalište itd. Međutim, dok igrač ima prednost prilikom odigravanja u okviru prostora za igru, tu prednost nema izvan prostora za igru.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 9, 9.1.3</p>
<p>3.7 Da li prvi sudija mora da dosudi grešku odigravanja ukoliko igrač spašava loptu na spektakularan način?</p>	<p>Tumačenje: Sudija bi trebalo da uzme u obzir načelo „neka lopta leti“. To znači da, ako igrač brzo odreaguje i uloži veliki trud kako bi sačuvao loptu u igri, a prilikom odigravanja dođe do blagog dvostrukog dodira, sudija mora da bude manje strog nego u uobičajenoj situaciji.</p> <p style="text-align: right;">Uputstva i instrukcije za suđenje Pravilo 9, tačka 7</p>

<p>3.8 Lopta se odbila od glave blokera ekipe A, <u>preko antene u slobodnu zonu ekipe B</u>. Igrač ekipe A je potrčao kako bi vratio loptu nazad na svoju stranu mreže. Da li je moguće ovako vratiti loptu?</p>	<p>Tumačenje: Da. Lopta je prešla preko antene u protivničku slobodnu zonu, delimično kroz spoljašnji prostor. Stoga je igračima ekipe A bilo dozvoljeno da je vrata na svoju stranu, a kroz spoljašnji prostor na istoj strani terena. Linijski sudija ne bi trebalo da pokazuje znak dok se lopta kreće na ovaj način, sve do trenutka kada je lopta van igre.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 10.1.2</p>
<p>3.9 Da li linijski sudija treba da signalizira kada nakon <u>drugog odigravanja</u> ekipe lopta pređe ravan mreže kroz spoljni prostor u protivničku slobodnu zonu?</p>	<p>Tumačenje: Ne. Nije obaveza linijskog sudije da pokazuje ovu loptu.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 8.4.1, 8.4.2, 9.1, 10.1.2, 10.1.2.1, 10.1.2.2</p>
<p>3.10 Tehničar ekipe A je odigrao loptu iznad mreže tako da su u trenutku odigravanja njegovi prsti bili u protivničkom prostoru. Nakon podizanja, lopta je letela paralelno sa mrežom, prema napadaču. Bloker ekipe B je dodirnuo loptu u prostoru ekipe A, tako da igrač ekipe A nije mogao da izvede udarac u napadu. Kakva bi trebalo da bude odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Svaka ekipa mora da igra unutar svog prostora za igru (osim u slučaju Pravila 10.1.2). Treba uzeti u obzir poziciju šake iznad vrha mreže. Stoga, budući da je tehničar odigrao loptu u protivničkom prostoru, on je napravio grešku. Blokera je takođe napravio grešku, dodirivanjem lopte u protivničkom prostoru pre udarca u napadu protivnika, jer iznad vrha mreže treba uzeti u obzir poziciju šake. Međutim, samo prva greška se kažnjava. Udaranje lopte u protivničkom prostoru ispod mreže se drugačije tretira. Ovde se računa pozicija lopte, t.j. odigravanje je nedozvoljeno samo ukoliko je lopta u potpunosti prešla vertikalnu ravan mreže.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 9</p>

<p>3.11 VIDEO</p> <p>Da li trener, koji stoji u dozvoljenoj poziciji u svojoj slobodnoj zoni, ima pravo da uhvati loptu koja leti preko antene, kada protivnički igrač trči kako bi je vratio u igru?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ne. Nijedan član ekipe, uključujući i trenera, nema pravo da spreči protivničkog igrača da vrati loptu koja prelazi ravan mreže izvan prostora za prelaz lopte.</p> <p>Nije važno da li je akcija udaranja lopte od strane člana ekipe namerna ili nenamerna. To znači da trener, koji stoji u dozvoljenoj poziciji u svojoj slobodnoj zoni, mora da „oslobodi prostor“ ukoliko protivnički igrač potrči da odigra i vrati loptu u igru.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 10.1.2.2</p>
--	--

PRELAZ ISPOD MREŽE

<p>3.12</p> <p>Smečer je doskočio petama na srednju liniju, ali je veći deo njegovih stopala bio na stopalima protivničkog blokera, <i>onemogućavajući mu da se pomeri.</i></p> <p>Da li je ovo ometanje?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Da. Ovo je ometanje.</p> <p>Ometanje podrazumeva da igrač onemogućava protivniku da se kreće, ili da odigra loptu, ili sprečava protivnikov pokušaj da odigra loptu.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.2.1, 11.2.2.1, 11.2.4</p>
--	--

<p>3.13</p> <p>Da li je fizički kontakt uvek ometanje?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ne, na utakmici dolazi do brojnih kontakata – ali drugi sudija bi trebalo da dosudi grešku igrača ukoliko on/ona sprečava ili utiče na protivnikovu mogućnost da odigra loptu.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 11.2.1</p>
---	--

<p>3.14 VIDEO</p> <p>Tokom spektakularnog upijača, igrač prelazi u protivničko polje tako da mu telo dodiruje pod, ali su obe noge potpuno u vazduhu iznad protivničkog polja, pri čemu nijedan deo nije iznad srednje linije. Nije bilo ometanja protivnikove igre. Da li se ova akcija smatra greškom?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ne. Shodno pravilu 11.2.2 dozvoljeno je dodirnuti protivničko polje stopalom koje dodiruje srednju liniju ili je direktno iznad nje, ili bilo kojim delom tela iznad stopala, pod uslovom da to ne ometa protivnikovu igru.</p> <p>Budući da stopala nisu dodirnula protivničko polje, a nije bilo ometanja protivnikove igre, situacija se ne može smatrati greškom.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.2.2</p>
---	---

IGRAČ PORED MREŽE ILI U KONTAKTU SA NJOM

<p>3.15 VIDEO</p> <p>Nakon istovremenog dodira iznad vertikalne ravni mreže, lopta je pala van terena, na strani ekipe A.</p> <p>Koja ekipa sledeća servira?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ukoliko je kontakt protivničkih igrača sa loptom zaista istovremen, tačno iznad mreže, gde oba igrača imaju pravo da odigraju loptu, a lopta padne van terena, to je greška ekipe sa suprotne strane. Ekipa A dobija pravo da servira sledeća.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 9.1.2.2, 9.1.2.3</p>
<p>3.16</p> <p>Smečovana lopta je pomerila mrežu, koja je dodirnula podlaktice blokera.</p> <p>Da li je to nedozvoljen kontakt igrača sa mrežom?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ne. Ukoliko mreža udari blokera, nema greške.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.17</p> <p>Nakon što je bloker doskočio, završavajući akciju blokiranja, okrenuo se i dodirnuo donji deo mreže, između antena, ramenom.</p> <p>Da li je ovo trebalo smatrati greškom?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ne.</p> <p>Budući da je akcija blokiranja završena pre nego što se igrač okrenuo, dodir mreže nije greška.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.18</p> <p>Napadač ekipe A je udario loptu iz pozicije 4, a protivnički igrač je <i>okrznuo</i> mrežu na drugoj strani terena, u poziciji 2 ekipe A.</p> <p>Da li je ovo nedozvoljeni dodir mreže?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Nije učinjena greška.</p> <p>Dodir mreže od strane igrača između antena, za vreme akcije odigravanja loptom, je greška.</p> <p>Akcija odigravanja loptom uključuje (između ostalog) odraz, udarac (ili pokušaj udarca) i siguran doskok, uz spremnost za nastavak igre.</p> <p>Budući da protivnik nije bio u akciji odigravanja loptom i nije uticao na igru, on <u>nije</u> napravio grešku.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>

<p>3.19 VIDEO Blokler je dodirnuo mrežu prilikom pokušaja da blokira napadača, ali bez dodirivanja lopte, koja je bila blizu njega. Da li je ovo greška?</p>	<p>Tumačenje: Da – budući da se to dogodilo tokom akcije odigravanja, ili pokušaja da se lopta odigra, iako nije došlo do kontakta.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.20 Srednji bloker je ispružio ruke iznad mreže i dodirnuo traku na vrhu mreže, u pokušaju da zaustavi kombinaciju koja se odigravala blizu njega. Da li je ovo greška?</p>	<p>Tumačenje: Da – dodir mreže je zaista bio greška: bloker je bio blizu akcije, a kontakt se dogodio između antena.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.21 VIDEO Napadač je sigurno doskočio na pod, zatim napravio dva koraka i, dok je lopta još bila u igri, lagano dodirnuo mrežu izvan antena. Da li je ovo greška?</p>	<p>Tumačenje: Ne, igrač nije napravio grešku, jer</p> <ul style="list-style-type: none"> • se kontakt dogodio izvan antena • je već završio akciju odigravanja loptom i bio je spreman za novu akciju • nije koristio mrežu kao podršku ili pomoć pri uspostavljanju ravnoteže <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1, 11.3.2, 11.4.4</p>
<p>3.22 Napadač je doskočio na pod, bez uspostavljanja ravnoteže, napravio dva koraka i prislonio grudi na mrežu između antena, dok je lopta još bila u igri. Da se nije pridržao za mrežu, pao bi u protivnički teren. Da li je ovo greška?</p>	<p>Tumačenje: Da, ukoliko igrač koristi mrežu kao podršku ili pomoć pri uspostavljanju ravnoteže, između antena, njegova akcija se smatra ometanjem igre.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.23 Tehničar je brzo podigao loptu i kada je igrač koji napada udario loptu, on je takođe udario i tehničara kolenom. Ovaj udarac je naterao tehničara da dodirne mrežu. Da li je ovo greška?</p>	<p>Tumačenje: Da, jer je tehničar bio u akciji igranja loptom.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>

<p>3.24 VIDEO</p> <p>Igračica je dodirnula mrežu stopalom prilikom odigravanja loptom.</p> <p>Da li je ova akcija dozvoljena?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ne. Ova akcija nije dozvoljena.</p> <p>Igračica koja je dodirnula mrežu je bila u akciji igranja loptom kada je dodirnula mrežu. Pravilo ne pravi razliku da li se mreža dodiruje rukom, šakom ili stopalom.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.25 VIDEO</p> <p>Igračica je dodirnula mrežu kosom prilikom odigravanja loptom.</p> <p>Da li je ova akcija dozvoljena?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Da. Ovo se može smatrati greškom jedino kada je jasno da je dodir mreže uticao na mogućnost protivnika da odigra loptu, ili je prekinuo nadigravanje (npr. konjski rep se upetlja u mrežu). Ukoliko nema ometanja protivnikove igre niti prekida nadigravanja, sudije ne smeju da zaustavljaju igru.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.26 VIDEO</p> <p>Nakon smeča, napadač je zakačio šaku blokera, koji je prešao preko vertikalne ravni mreže, i izazvao da on dodirne gornju traku mreže.</p> <p>Da li je tokom ove akcije napravljena neka greška?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ukoliko prvi sudija ustanovi da je napadač uputio protivnikovu šaku u mrežu namernim pokretom, napadač je učinio grešku ometanja protivnikove igre, što nije u duhu <i>FER PLEJA</i>. Stoga bi trebalo kazniti akciju napadača, smatrajući je neuljudnim ponašanjem, uz primenu odgovarajuće sankcije za nedozvoljeno ponašanje.</p> <p>Međutim, ukoliko je očigledno da se ne radi o namernoj akciji od strane napadača, blokerov dodir mreže se ne može smatrati greškom, jer je na njegovu akciju uticao napadač.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1, 20.2.1</p>
<p>3.26.1 (novo) VIDEO</p> <p>Igračica koja je učestvovala u grupnom bloku je već završila akciju blokiranja i doskočila. Međutim, njena saigračica iz bloka je tokom doskoka pala preko nje i gurnula je u mrežu između antena.</p> <p>Da li se ovaj dodir mreže smatra nedozvoljenim?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Da.</p> <p>Igračice iz grupnog bloka se računaju kao „jedinica“. Ukoliko je jedna od njih i dalje u akciji igranja loptom, to znači da je cela jedinica u akciji. Stoga bi dodir mreže druge igračice trebalo smatrati greškom.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 11.3.1</p>

SERVIS

<p>3.27 Čim je igrač dodirnuo loptu, prilikom izvođenja servisa, zapisničar je signalizirao da je u pitanju pogrešan igrač, odnosno rotaciona greška, drugom sudiji, koji je prekinuo igru. Da li je ovo ispravan postupak zapisničara?</p>	<p>Tumačenje: Postupak zapisničara je ispravan. Kada je pogrešan server spreman da servira, zapisničar mora da sačeka da se završi akcija serviranja pre nego što obavesti sudije o grešci. Pravila 7.7.1, 12.2.1, 12.7.1, 25.2.2.2</p>
<p>3.28 Nakon sudijskog znaka za servis, ekipa koja servira je primetila da je pogrešan igrač na servisu. Ispravan server je tada ušao u zonu za serviranje, spreman da servira. Da li ovaj igrač ima pravo da servira?</p>	<p>Tumačenje: Da – ukoliko se servis izvede od strane odgovarajućeg igrača, u roku od 8 sekundi od zvižduka prvog sudije za servis. Prvi sudija ne daje drugi znak za servis. Pravilo 12.4.4</p>
<p>3.29 Igračica koja servira je bacila loptu u vazduh, a onda je pustila da padne na pod. Čim je lopta odskočila, uhvatila je i odmah servirala, pre isteka 8 sekundi, dozvoljenih za servis. Da li je ovo bila dozvoljena akcija servera?</p>	<p>Tumačenje: Akcija servera nije bila dozvoljena. Lopta mora biti udarena jednom šakom, ili nekim drugim delom ruke, pošto je izbačena ili ispuštena iz ruke(u). Svaka akcija koju prvi sudija proceni kao „izbačaj za servis“ mora biti završena servisnim udarcem. Pravilo 12.4.2</p>
<p>3.30 Servirana lopta je dodirnula mrežu i antenu, na strani prvog sudije, pre odigravanja ekipe koja prima servis. Prvi sudija je svirao grešku servisa. Da li je odluka sudije ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je ispravna. Lopta koja dodiruje antenu je „u autu“. Prema pravilima igre, ukoliko do ovog slučaja dođe na strani drugog sudije, drugi sudija je u obavezi da dosudi grešku. Ukoliko tokom nadigravanja, nakon trećeg udarca ekipe, lopta prelazi/pogađa antenu, to treba dosuditi, a znak koji se pokazuje je takođe „lopta u autu“. Pravila 8.4.3, 23.3.2.3.i, 24.3.2.8, 27.2.1.3</p>

<p>3.31 Lopta je, posle servisa, udarila malo ispod bele trake na vrhu mreže. Kada sudija treba da svira?</p>	<p>Tumačenje: Trebalo da svira istog trenutka kad postane jasno da lopta neće preći mrežu kroz prostor za prelaz lopte. Prvi sudija ne sme da čeka da lopta dodirne pod, ili igrača ekipe koja servira.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 12.6.2.1</p>
<p>3.32 Ekipe A je servirala. Servis je udario u mrežu i padao prema podu, sa njihove strane mreže. Igrač ekipe B je pružio ruke ispod mreže i uhvatio loptu, pre nego što je pala na pod. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Da – prvi sudija mora da svira istog trenutka kada lopta ne pređe mrežu. Tog trenutka, lopta je van igre.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 12.6.2.1</p>
<p>3.32.1 (novo) VIDEO Da li je dozvoljeno izvesti skok servis udarajući loptu obema šakama?</p>	<p>Tumačenje: Ne, pravilo navodi da prilikom servisa, bez obzira da li je iz skoka ili sa zemlje, lopta mora biti udarena jednom šakom/rukom, tako da je zabranjeno i pogrešno udariti loptu obema šakama.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 12.4.1, 12.6.1.2</p>

UDARAC U NAPADU

<p>3.33 Tehničar, koji je igrač zadnje linije, je skočio iz zone napada i „podigao” loptu prema svom napadaču, dok je ona celim obimom bila iznad gornje ivice mreže. Pre nego što je napadač mogao da dodirne loptu, ona je prešla vertikalnu ravan mreže, gde je blokirao protivnički tehničar. Da li je učinjena greška?</p>	<p>Tumačenje: Da. Lopta koju je „podigao” tehničar je postala nedozvoljen udarac u napadu igrača zadnje linije, u trenutku kada je udarac u napadu izveden (u ovom slučaju, dodirivanjem lopte od strane protivničkog blokera). Nadigravanje je trebalo da pripadne protivničkoj ekipi.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 13.1.3</p>
--	--

<p>3.34 Umesto da „podigne“ loptu saigraču, tehničar, koji je igrač zadnje linije, a nalazio se u prednjoj zoni, odlučio je da je prebaci loptu preko mreže. Lopta je bila u potpunosti iznad vertikalne ravni mreže u trenutku kontakta. Da li je dozvoljeno blokirati ovu loptu u potpunosti iznad mreže?</p>	<p>Tumačenje: Da – ovo je bio udarac u napadu igrača zadnje linije. Čim je bloker dodirnuo loptu, nedozvoljeni udarac u napadu je izveden. Pravila 13.1.1, 13.1.3, 13.2.2, 13.3.3</p>
--	--

<p>3.35 VIDEO Na drugo odigravanje, igračica je „podigla“ loptu pored mreže, u pravcu polja protivničke ekipe. Prema mišljenju prvog sudije, nijedna igračica ekipe A nije bila u poziciji da odigra ovu loptu. Igračica u bloku ekipe B je prešla rukama vertikalnu ravan mreže i izblokiralala loptu. Koja je ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Iako je bilo drugo odigravanje loptom, ako se lopta kreće u pravcu protivnikovog terena, smatra se udarcem u napadu. Pošto je sudija procenio da nijedna igračica ekipe A nije bila u mogućnosti da odigra loptu, igračica ekipe B je pravilno blokirala. Pravila 13.1.1, 14.3, Instrukcije 14.1</p>
--	---

<p>3.36 Igrač zadnje linije se odrazio iz prednje zone i smečovao drugu loptu, koja je bila iznad vrha mreže. Lopta je pogodila vrh mreže i odbila se nazad u njegovo polje. Da li je ovo greška?</p>	<p>Tumačenje: Ne. Pošto lopta nije prešla vertikalnu ravan mreže niti je dotakla blok protivničke ekipe, udarac u napadu nije izveden. Nadigravanje se nastavlja. Pravila 9.1, 13.1.3, 13.2.2, 13.3.3</p>
--	--

<p>3.37 Primač servisa ekipe A je skočio iza linije napada i odigrao serviranu loptu, potpuno iznad gornje ivice mreže. Dodir je ostvaren iza linije napada. Da li igra treba da se nastavi?</p>	<p>Tumačenje: Da, budući da je tačka kontakta udarca bila potpuno iza linije napada. Pravila 13.3.4, 19.3.1.3</p>
---	--

BLOK

<p>3.38 Ekipe A je loše dodala loptu, koja je prešla vertikalnu ravan mreže. Igračica ekipe B na poziciji srednjeg blokera je udarila ovu loptu i pogodila tehničara ekipe A u podignutu ruku, koja je još uvek bila iznad gornje ivice mreže. Lopta se zatim odbila ka polju ekipe B. Ko je napravio grešku?</p>	<p>Tumačenje: Nedozvoljeno je bilo blokiranje od strane tehničara, jer je ona igračica zadnje linije. Presretanje lopte upućene od protivnika je blok ukoliko je neki deo tela iznad visine mreže. Pravila 14.1.1, 14.1.3, 14.6.2</p>
--	--

<p>3.39 Da li je blokeru dozvoljeno da prelazi rukama preko mreže i blokira protivničkog tehničara?</p>	<p>Tumačenje: Greška je blokirati „dizanje“. Ipak, neophodno je da prvi sudija proceni akciju tehničara. Sudija mora da zna da li je lopta</p> <ul style="list-style-type: none"> • imala putanju paralelnu sa mrežom (greška blokiranja) • ili se kretala prema mreži, što bi je činilo udarcem u napadu (nema greške ukoliko nijedan saigrač tehničara nije blizu lopte, sa namerom da je odigra). <p>Pravila 14.1.1, 14.3</p>
<p>3.40 Igrač ekipe A je blokirao napad ekipe B. Zatim je srednji bloker ekipe B blokirao blok ekipe A. Da li je dozvoljeno blokirati blok?</p>	<p>Tumačenje: Da, blokirati znači presresti loptu koja dolazi sa protivničke strane, tako da je dozvoljeno blokirati protivnički blok.</p> <p>Pravilo 14.1.1</p>
<p>3.41 Lopta je uspešno blokirana. U trenutku pre nego što je pala na pod, na protivničkoj strani terena, lagano je dotakla stopalo jednog od blokera. Prvi sudija je dosudio uspešan blok. Da li je to ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je ovog puta ispravna.</p> <p>Pravilo 11.2.1</p>
<p>3.42 Lopta je, nakon legalnog prelaska igrača ekipe B preko mreže, nekoliko metara letela paralelno sa mrežom, a zatim je drugi igrač ekipe B, akcijom blokiranja, poslao u polje ekipe A. Lopta ni u jednom trenutku nije bila u vazдушnom prostoru ekipe B. Koja ekipa sledeća servira?</p>	<p>Tumačenje: Ekipa A. Akcija drugog igrača se ne može smatrati blokom, jer je lopta dolazila od bloka njegovog saigrača. Stoga, on je napadao u protivničkom prostoru, što je, prema pravilima, greška.</p> <p>Pravila 11.1.2, 14.1.1, 14.2, 14.3</p>
<p>3.43 Da li napadač sme da loptu koja dolazi od prijema njegovog saigrača, udari obema rukama, akcijom blokiranja, usmeravajući loptu na drugu stranu mreže?</p>	<p>Tumačenje: To je dozvoljena akcija, ukoliko ne dođe do dvostrukog dodira ili zadržane/bačene lopte. Do kontakta, međutim, mora da dođe sa igračeve strane mreže – ne sa protivničke.</p>

<p>3.44 Lopta je napravila uzastopne kontakte sa glavom i rukama nekoliko blokera. Da li se ovo sme dozvoliti?</p>	<p>Tumačenje: Ukoliko je to akcija blokiranja, a ne odvojene akcije, ovo se računa kao jedan kontakt bloka. Nakon bloka, ekipi su dozvoljena još tri kontakta sa loptom.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 9.1, 14.2, 14.4.1</p>
<p>3.45 Nedozvoljen napad igrača zadnje linije naspram nedozvoljenog bloka (istovremeni kontakt) u prostoru za igru napadačkeve ekipe. Šta je greška?</p>	<p>Tumačenje: Obostrana greška, samim tim ponavljanje nadigravanja. Udarac u napadu igrača zadnje linije je bio nedozvoljen. Istovremeni blok od strane blokera je takođe bio nedozvoljen, budući da je udarac izveden <u>u prostoru za igru napadačkeve ekipe.</u></p> <p style="text-align: right;">Pravila 13.3.1, 13.3.3, 14.1.1, 14.6.1, 14.6.2</p>
<p>3.46 Igračica zadnje linije je udaljena od grupnog bloka i nalazi se ispod gornje ivice mreže, ali je lopta pogađa. Da li je ovo nedozvoljen blok?</p>	<p>Tumačenje: Ne. Igračica nije učestvovala u grupnom bloku i nije bila iznad vrha mreže kada je dodirnula loptu. Stoga se ona ne može smatrati blokerom. Ovaj kontakt se smatra prvim odigravanjem ekipe.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 9.3.1, 14.1.1</p>
<p>3.47 Bloker je ostvario kontakt sa loptom ispod gornje ivice mreže, iako je deo njegove ruke bio iznad mreže. Da li je ovo blok?</p>	<p>Tumačenje: Da – to što je deo tela bio iznad mreže je ključno; ekipa, stoga, ima pravo na još tri odigravanja.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 9.1, 14.1.1, 14.4.1</p>
<p>3.48 Bloker je udario loptu kada je već doskočio i celim telom bio ispod gornje ivice mreže. Kada je ponovo udario loptu, sudija je dosudio „dvostruki dodir“. Da li je ovo ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Odluka je ispravna. U trenutku kontakta sa loptom, nijedan deo tela blokera nije bio iznad gornje ivice mreže. Zbog toga se akcija ne može smatrati blokom, već prvim odigravanjem ekipe, pa je njegov sledeći kontakt dvostruki dodir.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 9.1, 14.1.1, 14.4.1</p>

<p>3.49 Nedozvoljen udarac u napadu igrača zadnje linije naspram pokušaja bloka od strane Libera. Šta se prvo dogodi?</p>	<p>Tumačenje: Udarac u napadu postaje greška u trenutku kada lopta potpuno pređe vertikalnu ravan mreže, ili je dodirne blok. Pokušaj blokiranja od strane Libera je načinjen pre nego što je izveden udarac u napadu protivničke ekipe i zbog toga se smatra greškom koja je prva načinjena.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 19.3.1.3</p>
--	--

POGLAVLJE 4: PREKIDI I ODUGOVLAČENJA

ZAMENE IGRAČA

<p><u>4.1</u> Tri igrača-zamene su ušla u zonu za zamenu igrača. Kada je zapisničar uvideo i odobrio ovaj zahtev, trener se odlučio za samo dve zamene. Šta treba da uradi drugi sudija?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je dozvoljeno, sve dok ne prouzrokuje odugovlačenje igre. Drugi sudija, stoga, treba jednostavno da sprovede dve zamene igrača.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.10.2, 15.10.3a, 15.10.4, 16.1</p>
<p><u>4.2</u> Jedan igrač-zamena je ušao u zonu za zamenu igrača (zapisničar je pritisnuo sirenu), dok je drugi igrač upravo napuštao prostor za zagrevanje i išao prema zoni za zamene. Koliko zamena treba da se dozvoli, u skladu sa važećim <i>Pravilima</i>?</p>	<p>Tumačenje: Trenutak zahteva je ulazak igrača-zamena u zonu za zamenu. U ovom slučaju, drugi sudija treba da dozvoli samo jednu zamenu, igraču koji se nalazio u zoni za zamenu igrača. Drugi zahtev treba da bude odbijen jer nije deo originalnog zahteva. Međutim, u ovakvoj situaciji, drugi sudija ima pravo da mahanjem rukom odvrati igrača koji pokušava da uđe u zonu za zamene, kako bi sprečio neosnovani zahtev. Takvim postupkom, drugi sudija bi pokazao da razume šta je „umetnost suđenja“.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.10.3a, 15.10.3b, 15.11.1.3</p>
<p><u>4.3</u> Upućen je „zahtev“ za zamenu od strane ekipe, slanjem igrača u zonu za zamenu igrača. Pošto igrač nije bio spreman za igru (pogrešna tablica, nema tablicu, u trenerci je, npr), njegova ekipa je sankcionisana opomenom za odugovlačenje i zamena je odbijena. Čim je primenjena sankcija za odugovlačenje, ekipa je ponovo zahtevala zamenu. Da li je dozvoljeno napraviti drugi zahtev u istom prekidu igre?</p>	<p>Tumačenje: Nakon što je prvi zahtev za zamenu odbijen, ekipa nije imala pravo da zatraži drugu uzastopnu zamenu u istom prekidu igre. Mora da protekne bar jedno nadigravanje pre nego što ista ekipa stekne pravo da zatraži sledeću zamenu.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 15.3.2</p>

<p>4.4</p> <p>Igrač je ušao u zonu za zamene sa pogrešnim brojem na „tablici za zamene” (npr. sa svojim brojem na tablici). Nespretno je pokušavao da uzme tablicu sa ispravnim brojem. Prvi sudija je dodelio sankciju za odugovlačenje, ali je dozvolio zamenu.</p> <p>Da li je prvi sudija ispravno reagovao?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Odluka sudije nije bila ispravna. Na FIVB svetskim i zvaničnim takmičenjima, kao i na svim takmičenjima gde se koriste tablice za zamene, igrač-zamena mora ući u zonu za zamene sa ispravnom „tablicom za zamene”. Stoga, zahtev za zamenu od strane ekipe mora biti odbijen i mora biti dodeljena sankcija za odugovlačenje.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.10.3a, 16.1.1, 16.2</p>
<p>4.5</p> <p>Ukoliko igrač-zamena uđe u zonu za zamene istovremeno sa zviždukom za servis, da li bi drugi sudija trebalo da dozvoli zamenu?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Uopšteno, ovaj slučaj je tipičan primer neosnovanog zahteva: treba ga odbiti i dozvoliti da se igra nastavi ukoliko igra nije prekinuta i to je bio prvi neosnovani zahtev ekipe.</p> <p>Međutim, da je igra zaustavljena zbog ovog zahteva (igrač sa terena ode u zonu za zamene, ili ekipe čekaju na sudijsku odluku, npr.), to bi trebalo smatrati odugovlačenjem. Nadigravanje bi trebalo prekinuti zviždukom, zamenu ne bi trebalo dozvoliti, a dodeljuje se i sankcija za odugovlačenje.</p> <p>Isti postupak bi trebalo primeniti ukoliko se radi o ponovljenom neosnovanom zahtevu ove ekipe – koji se smatra odugovlačenjem.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.10.3a, 16.2</p>
<p>4.6</p> <p>Igračica broj 8 je došla u zonu za zamenu noseći tablicu sa brojem 10. Trener je insistirao da ona zameni igračicu broj 9. Nakon kratke rasprave, drugi sudija je odbio zamenu i ekipa je sankcionisana opomenom za odugovlačenje.</p> <p>Da li je odluka bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Odluka je bila ispravna. Zamena igračice broj 8 igračicom broj 10 bi bila pravilna, ali trener je insistirao da se izvrši zamena igračice broj 8 igračicom broj 9. Zbog toga što je ekipa, pokazivanjem pogrešne tablice, izazvala odugovlačenje, sudija je pravilno sankcionisao za odugovlačenje. Zamenu treba odbiti.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 16.1.1, 16.2</p>

<p>4.7 Igrač se povredio i <u>morao je da bude</u> zamenjen izuzetnom zamenom. Tokom istog prekida igre, njegova ekipa <u>zahtevala</u> je još jednu zamenu. Drugi sudija je prihvatio zahtev. Da li je odluka drugog sudije da odobri zahtev bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Da, odluka je ispravna. Prvi igrač je morao da bude zamenjen izuzetnom zamenom, zbog povrede. Ekipa i dalje ima pravo da ZAHTEVA pravilnu zamenu u istom prekidu igre.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 15.7</p>
<p>4.8 Igrač broj 6 ekipe A je odstranjen sa utakmice i pravilno zamenjen igračem broj 7. Ovo je bila prva zamena ekipe A u tom setu, a još tri igrača su bila na klupi za rezervne igrače. Tokom narednog nadigravanja, igrač broj 7 ekipe A se povredio i nije bio u mogućnosti da nastavi igru. Kako treba nastaviti utakmicu?</p>	<p>Tumačenje: Budući da igrač broj 7 ne može biti pravilno zamenjen, iako bi to bila tek druga zamena te ekipe u setu, on može biti zamenjen izuzetnom zamenom.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.7, 15.8</p>
<p>4.9 Igrač upisan na listić za početnu postavu ekipe se povredio pre početka utakmice. Da li on može biti zamenjen pre utakmice?</p>	<p>Tumačenje: Da – ali to mora da bude formalno praćeno znakom za zamenu (trener i drugi sudija, kako bi svi razumeli situaciju) i mora biti upisano u zapisnik kao pravilna zamena.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 7.3.2, 7.3.4</p>
<p>4.10 Igrač broj 7 ekipe A se nalazio na terenu, a trebalo je da bude na klupi za rezervne igrače. Ekipa A je iskoristila dozvoljenih šest zamena. Koji je odgovarajući postupak sudija u ovom slučaju, budući da ekipa A više nema pravo na pravilnu zamenu igrača?</p>	<p>Tumačenje: Budući da je ekipa A imala pogrešnu postavu, koja je izazvana nepravilnom zamenom, mora se poštovati procedura data u Pravilu 15.9.2:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Dodeljivanje poena i servisa ekipi B. b. Zamena igrača se mora ispraviti. Igrač broj 7 mora da napusti igru, a ispravni igrač da se vrati na teren. Ova ispravka se ne računa u pravilne zamene igrača. c. Poništavaju se svi poeni koje je ekipa A osvojila dok se u igri nepropisno nalazio igrač broj 7, a protivnička ekipa zadržava svoje poene. d. Nema daljeg kažnjavanja ekipe A. <p style="text-align: right;">Pravilo 15.9.2</p>

<p>4.11 Nakon što je ekipa A iskoristila pet zamena, dva igrača-zamene su ušla u zonu za zamenu igrača. Kakva treba da bude reakcija drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija mora da podseti trenera da će samo jedna zamena biti moguća i pita trenera koji igrač će biti zamenjen. Ukoliko to ne dovede do odugovlačenja, druga zamena će biti odbijena i neosnovani zahtev će biti upisan u zapisnik. Pravila 15.5, 15.6, 15.11, 16.1</p>
<p>4.12 Ekipa je zahtevala dve zamene. Proveravajući zamene, zapisničar je ukazao da je jedan zahtev za zamenu bio pravilan, a drugi zahtev nepravilan. Koja je pravilna reakcija drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija dozvoljava da se izvede pravilna zamena. Zahtev za nepravilnu zamenu se odbija, bez obzira kojim redosledom su igrači-zamene došli do bočne linije. Zahtev za nepravilnu zamenu sankcioniše se sankcijom za odugovlačenje. Pravila 15.6, 16.1.3</p>
<p>4.13 Ekipi je odbijena zamena, a zapisničar je pritisnuo sirenu po drugi put i objavio da je zamena bila nepropisna. Posle provere zapisnika, drugi sudija je utvrdio da je zamena, u stvari, bila ispravna i ponovo napravio ispravku zamene igrača. Situacija je bila prilično neprijatna za sudije. Šta je trebalo da uradi drugi sudija?</p>	<p>Tumačenje: Postupak drugog sudije je bio ispravan. Promene odluka mogu stvoriti veoma nepovoljan utisak o sudijskom kolegijumu.</p>
<p>4.14 Igrač-zamena je stajao u zoni za zamenu igrača, spreman da uđe u igru. Međutim, igrač na terenu je prvobitno odbio da napusti teren. Da li je ovo odugovlačenje? Da li bi trebalo odbiti zamenu?</p>	<p>Tumačenje: Da, to je odugovlačenje. Međutim, U OVOM SLUČAJU zamenu bi trebalo dozvoliti, budući da je zahtev bio pravilan i u skladu sa pravilima, a odugovlačenje je izazvao igrač koji se nalazio na terenu, a ne igrač-zamena. Međutim, kada igrač-zamena (koji ulazi u igru) nije spreman i to prouzrokuje odugovlačenje, ispravna primena pravila je odbijanje zamene i dodeljivanje sankcije za odugovlačenje ekipi. Pravila 16.1.1, 23.2.3</p>

<p>4.15 Ukoliko se početna postava ekipe ne podudara sa stanjem na terenu, šta treba da uradi drugi sudija?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija bi trebalo da pokaže listić sa početnom postavom treneru i da ga pita šta on želi da uradi. Ukoliko trener želi da zadrži stanje kakvo je na terenu, mora da napravi pravilnu zamenu pri rezultatu 0:0. Ovo je situacija u kojoj bi trener trebalo da dâ znak rukom, kako bi se izbegao nesporazum. Drugi sudija takođe mora formalno da obavi postupak, zbog opšteg razumevanja situacije.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 7.3.5.2, 7.3.5.3</p>
<p>4.16 Igrač broj 6 je ušao u zonu za zamenu igrača, spreman za igru, za vreme prekida igre. Zapisničar je odobrio zahtev, dajući znak sirenom. U tom trenutku, trener se predomislio i poslao igrača nazad u prostor za zagrevanje. Da li je trebalo obaviti zamenu i koja bi bila pravilna procedura za sudije u ovoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Zahtev za zamenu je bio pravilan i već odobren od strane zapisničara. Igra je zaustavljena zbog zahteva. Nije obavezno izvršiti zamenu, ali postupak je izazvao odugovlačenje i mora biti sankcionisan.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.10.3a, 15.10.3c, 16.1.1</p>
<p>4.17 VIDEO Igrač-zamena je ušao u zonu za zamenu, nakon zvižduka za servis od strane sudije. Zapisničar je to ignorisao i igra nije prekinuta. Nakon završetka nadigravanja, drugi sudija je zahtevao od zapisničara da unese neosnovani zahtev u zapisnik. Da li je ovo pravilna procedura?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija je bio u pravu. Ovo je bio tipičan primer neosnovanog zahteva, koji je morao biti unet u zapisnik. Ukoliko bi se neosnovani zahtev ponovio, morala bi da se dodeli sankcija za odugovlačenje.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.11.2, 16.1.1</p>
<p>4.18 Ukoliko zapisničar pritisne sirenu za zamenu greškom (nakon zvižduka za servis/igrač nije ušao u zonu za zamene), da li ekipi treba dodeliti neosnovani zahtev?</p>	<p>Tumačenje: Ne, budući da je grešku napravio zapisničar, ovaj slučaj se ne može smatrati ni neosnovanim zahtevom ni odugovlačenjem.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.10.3a, 15.10.3c</p>

<p>4.19 Igrač koji nije upisan u zapisnik se našao na terenu. Šta sudije treba da urade?</p>	<p>Tumačenje: Trener i kapiten ekipe imaju obavezu da kontrolišu upisivanje igrača i potvrde ga svojim potpisom. Neupisani igrači, koji su nastupili na utakmici, moraju napustiti teren čim se to otkrije, a umesto njih moraju ući pravilno upisani igrači. Svi poeni, koje je ekipa osvojila dok je neupisani igrač bio na terenu se moraju poništiti, uz dodeljivanje poena i sledećeg servisa protivniku. Da je greška otkrivena nakon kraja seta, ekipa A bi izgubila taj set. Da je greška otkrivena nakon kraja utakmice, ekipa bi izgubila celu utakmicu, zbog učešća neupisanog igrača na njoj.</p> <p>Pravila 4.1.3, 4.2.2, 5.1.1, 5.2.2, 7.3.5.4, 15.9.2</p>
<p>4.20 Tokom pravilnog prekida igre, ekipa A, koja je primala servis, je zahtevala zamenu. Tokom ovog prekida, ekipa B je kažnjena, što je prouzrokovalo rotaciju ekipe A za jednu poziciju. Nakon toga, ekipa A je zahtevala novu zamenu. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Da, budući da je postojalo okončano nadigravanje (kako ga pravila definišu) između dva zahteva za zamenu.</p> <p>Pravilo 15.2.2</p>
<p>4.21 Pri proveri početne postave, drugi sudija je primetio da je broj Libera upisan na listić za početnu postavu. Zatražio je od trenera da ispravi listić i obavestio o tome zapisničara. Utakmica je, nakon toga, počela. Da li je ovo bio pravilan postupak?</p>	<p>Tumačenje: U ovom slučaju, drugi sudija bi trebalo da zatraži od trenera da dostavi novi, ispravan listić za postavu (koji može biti izmenjen samo u poziciji u kojoj je Libero greškom upisan). Kada drugi sudija ustanovi da ispravljeni listić odgovara novoj početnoj postavi na terenu, daće odobrenje da Libero uđe na teren.</p> <p>Pravilo 7.3.5.2</p>
<p>4.22 VIDEO Ekipa je zahtevala zamenu koja nije odobrena zbog pogrešne tablice. Ovaj postupak je izazvao kaznu za odugovlačenje jer je ekipa već imala opomenu. Da li ekipa može da uputi novi zahtev za zamenu?</p>	<p>Tumačenje: Da. Kazne se smatraju okončanim nadigravanjima, tako da novi zahtev u ovom slučaju treba prihvatiti.</p> <p>Pravilo 6.1.3 – 15 – 15.2.1, 15.11.1.3</p>

<p>4.22.1 (novo) VIDEO</p> <p>Ekipa je želela da izvrši duplu zamenu. Jedan igrač je ušao u zonu za zamene spreman za igru, dok je drugi još uvek tražio tablicu sa brojem. Pre nego što je završeno upisivanje prve zamene, on je već bio na pravom mestu.</p> <p>Da li je ispravan postupak sudija da dozvole obe zamene, bez intervencije?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Da. Sudije su dobro primenile novi pristup višestrukim zamenama. Ukoliko nema pravog odugovlačenja, sudije bi trebalo da budu fleksibilne.</p> <p style="text-align: right;">Uputstva i instrukcije za suđenje</p>
<p>4.22.2 (novo) VIDEO</p> <p>Igrač-zamena je ušao u zonu za zamene sa tablicom za zamene, u majici za zagrevanje. Tokom zamene na bočnoj liniji on je to shvatio, skinuo majicu i dao je igraču koji napušta teren. Da li je ovo ispravan postupak zamene?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ne. Igrač-zamena treba da bude spreman za igru u trenutku zahteva za zamenu. Igrač koji je u majici za zagrevanje se ne može smatrati spremnim za igru, stoga ovaj zahtev treba odbiti i dodeliti sankciju za odugovlačenje.</p> <p style="text-align: right;">Pravila: 15.10.3a, 15.10.3b</p>

TAJM-AUTI I TEHNIČKI TAJM-AUTI

<p>4.23</p> <p>Servis ekipe B izvela je pogrešna igračica. Ova greška je ustanovljena kasnije u setu, na kraju sledećeg tehničkog tajm-auta. Nakon toga sudije su ispravno primenile odgovarajuće posledice (ponišavanje poena koje je osvojila ekipa B u pogrešnoj rotaciji, ispravljanje postave, servis i poen za ekipu A).</p> <p>Da li sudije treba ponovo da primene tehnički tajm-aut kada ekipa koja vodi dođe do rezultata za tehnički tajm-aut?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ne, samo po jedan tehnički tajm-aut se primenjuje u prvih četiri seta pri sledećem rezultatu: kada ekipa koja vodi dođe do 8. i 16. poena.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 15.4.1</p>
<p>4.24</p> <p>Šta se prvo odobrava – automatski tehnički tajm-aut ili zahtev za tajm-aut od strane trenera?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Tehnički tajm-aut se mora odobriti pre pravilnog prekida igre. Ukoliko, nakon tehničkog tajm-auta, trener želi da zatraži i regularni tajm-aut, mora da ponovi zahtev.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 15.4.2</p>

NEOSNOVANI ZAHTEVI

<p>4.25 VIDEO Da li ekipa može da zahteva zamenu pre i posle tajm-auta, sve u istom prekidu igre?</p>	<p>Tumačenje: Ne – dok je dozvoljeno da ista ekipa zahteva dva tajm-auta u istom prekidu igre, dva uzastopna zahteva za zamenu nisu dozvoljena i drugu bi trebalo smatrati neosnovanim zahtevom.</p> <p>Pravila 15.3.1, 15.3.2, 15.10.3, 15.10.3a, 15.11.1.3, 25.2.2.6</p>
<p>4.26 VIDEO Trener je treći put zatražio tajm-aut, što je drugi sudija odobrio. U tom trenutku, zapisničar je uočio da je ekipi odobren treći tajm-aut i o tome obavestio drugog sudiju. Koji je ispravan postupak sudija?</p>	<p>Tumačenje: Obično je ovo neosnovani zahtev – ali je ovde došlo do odugovlačenja. Treba odbiti i odmah prekinuti tajm-aut. Igrači se moraju vratiti na teren. Kapiten u igri mora biti obavešten da se radi o odugovlačenju i primenjuje se sankcija za odugovlačenje.</p> <p>Pravila 15.11.1.4, 16.1.5, 25.2.2.6</p>
<p>4.27 Da li je moguće dobiti neosnovani zahtev NAKON što je ekipa već dobila opomenu ili kaznu za ODUGOVLAČENJE?</p>	<p>Tumačenje: Da, jeste. Iako je neuobičajeno, neosnovani zahtev može da sledi sankciju za odugovlačenje – to nije eskalacija odugovlačenja! Pravila koja se tiču neosnovanog zahteva i odugovlačenja su vrlo specifična po tome šta predstavlja neosnovani zahtev/šta predstavlja odugovlačenje. Stoga, iako je ekipa već bila sankcionisana za odugovlačenje, neki postupci su SAMO neosnovani zahtevi i nemaju veze sa ranijim odugovlačenjem.</p> <p>Pravila 15.5, 16.1</p>

<p>4.27.1 (novo) Da li je dozvoljeno zahtevati tajm-aut ili zamenu igrača ukoliko je zahtev za prekid igre već odbijen i sankcionisan opomenom za odugovlačenje?</p>	<p>Tumačenje: Ne. Novi pristup nalaže da u ovakvoj situaciji ekipa mora da čeka do završetka sledećeg okončanog nadigravanja kako bi zahtevala novi prekid igre (sa izuzetkom zamene usled povrede/bolesti). Ukoliko ekipa ipak uputi zahtev, ne bi ga trebalo smatrati neosnovanim zahtevom, već ekipu samo treba podsetiti na to.</p> <p style="text-align: right;">Uputstva i instrukcije za suđenje</p>
---	---

POVREDE

<p>4.28 VIDEO Da li je igraču dozvoljeno da igra ako mu ide krv iz nosa?</p>	<p>Tumačenje: Sudije moraju da budu oprezne ako dođe do povrede igrača praćene krvarenjem. Ukoliko momentalna medicinska intervencija ne sanira povredu, igrač mora biti zamenjen ili promenjen Liberom dok krvarenje ne prestane i krv se ne ukloni sa uniforme. Igraču-zameni mora biti dozvoljeno razumno vreme da skine trenerku i uđe na teren. Prihvatljiv postupak za prvog sudiju je da ne dodeljuje ni sankciju za odugovlačenje niti da traži od ekipe da zahteva pravilan prekid igre.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 4.4, 15.5, 15.10.2, 15.10.3a, 17.1.1</p>
---	--

<p>4.29 VIDEO Llbero je povredio šaku dok je igrao u odbrani. Nakon kraće terapije, Llbero je izjavio da je sposoban da nastavi igru. Sudija je dao znak da se igra nastavi, sa tim igračem u postavi. Da li je odluka prvog sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je ispravna. Zbog bezbednosti igrača, prvi sudija mora prekinuti nadigravanje, u trenutku povrede, i dozvoliti lekaru ekipe i/ili stručnoj medicinskoj pomoći da uđe na teren. Ukoliko se čini da je povreda ozbiljna, igrača treba izvesti sa terena, bar tokom jednog nadigravanja. Ono što prvi sudija najpre treba da uradi je da dozvoli igraču i/ili lekaru ekipe razumno</p>
---	--

	<p>vreme da utvrde ozbiljnost povrede, ali i da ograniči vreme do traženja zamene.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.7, 17.1.2</p>
<p>4.30 VIDEO Došlo je do nezgode tokom zamene igrača, što je izazvalo krvarenje iz nosa igrača-zamene. Koji je pravilan postupak?</p>	<p>Tumačenje: Pre svega, sudija treba da zatraži lekarsku pomoć. Neophodno je zaustaviti igru. Ukoliko igrač ne može da se oporavi, treba primeniti pravilnu zamenu, iako je to druga zamena u istom prekidu igre. Ukoliko pravilna zamena nije moguća, primenjuje se izuzetna zamena.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 15.11.1.3</p>
<p>4.31 Kapiten ekipe se povredio pre početka utakmice. Šta treba uraditi u toj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Postupak je određen trenutkom povrede. Osnovni princip je dat u Pravilu 4.1.3 – kada trener i kapiten ekipe potpišu zapisnik, sastav ekipe upisan u zapisnik se više ne može menjati (osim kada se Libero povredi, nije u mogućnosti da nastupi, a trener želi da novoodređeni Libero bude kapiten ekipe). Prema ovome, ukoliko se povreda kapitena ekipe dogodi pre žreba, i on ne može da nastupi, trener treba da odredi novog kapitena ekipe, stavljajući mu kapitenku traku ispod broja na dresu i zaokruživanjem broja igrača u zapisniku. Ovaj novi kapiten ekipe imaće sve obaveze i prava (npr. predstavljaće svoju ekipu na žrebu). Ukoliko se povreda kapitena ekipe dogodi posle žreba, trener nema pravo da odredi novog kapitena ekipe. Međutim, trener bi trebalo da odredi „uobičajenog kapitena u igri“, koji preuzima prava i obaveze originalnog kapitena ekipe i potpisuje zapisnik na kraju utakmice. U obe situacije, treba uneti u zapisnik da je došlo do povrede.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 4.1.3, 5.1, 5.2.1, 5.2.2, 19.4.2.5, 25.2.2.7</p>

<p>4.32 Nakon zamene od strane ekipe A, nadigravanje je prekinuto zbog povrede igrača iste ekipe; igrač ne može da nastavi igru. Da li je dozvoljeno zameniti povređenog igrača iako nije bilo okončanog nadigravanja između zahteva za zamene?</p>	<p>Tumačenje: Da, dozvoljeno je. Iako je neosnovano zahtevati drugu zamenu bez okončanog nadigravanja, kada se dogodi situacija <i>više sile</i>, kao što je ova, dozvoljeno je skloniti povređenog/bolesnog igrača sa terena postupskom zamene. Pravilo 15.11.1.3</p>
<p>4.33 VIDEO Koji je pravilan postupak ukoliko povređeni igrač nije u stanju da izvede zamenu formalno kroz zonu za zamene (npr. iznose ga sa terena)?</p>	<p>Tumačenje: U slučaju kada je svima jasno da dolazi do zamene, igrač-zamena treba da uzme tablicu sa brojem povređenog igrača i uđe u zonu za zamene. Zatim treba da dâ tablicu drugom sudiji da je vrati ekipi. Pravila 15.10.1, 17.1.1</p>

ODUGOVLAČENJA IGRE

<p>4.34 Pre početka trećeg seta utakmice, prvi sudija je ekipama dao znak da zauzmu svoja mesta na terenu. Jedna od ekipa se nije odazvala. Pošto su presporo reagovali, prvi sudija im je dao opomenu za odugovlačenje. Ekipa se tada pojavila na terenu. Da li je prvi sudija ispravno reagovao?</p>	<p>Tumačenje: Da, prvi sudija je ispravno reagovao. Ekipe se moraju pozvati da zauzmu svoja mesta na terenu. Ako se ne odazovu, prvi sudija mora da im dodeli opomenu za odugovlačenje. Ukoliko se ekipa i pored toga ne odazove, dobila bi kaznu za odugovlačenje. Ukoliko ni to ne bi bilo efikasno, to bi se smatralo odbijanjem ekipe da igra, proglašava se da se ekipa nije odazvala da igra i utakmica bi se proglasila izgubljenom za tu ekipu i, u tom slučaju, rezultat bi bio 0:3 (0:25, 0:25, 0:25). Ukoliko se ekipa sporo vraća na teren posle tajm-auta, treba primeniti isti postupak. Pravila 6.4.1, 16.1</p>
---	---

<p>4.35</p> <p>Da li će ekipa biti sankcionisana za odugovlačenje ako se grupiše i savetuje na sredini terena?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Nema potrebe da prvi sudija dodeli više vremena nego što je igračicama potrebno da zauzmu svoja mesta za nastavak igre. Mora dozvoliti odgovarajući entuzijizam i radovanje, ali ne sme dozvoliti odugovlačenje igre. Prvi sudija treba da podstakne ekipu da zauzme svoju poziciju. Ukoliko primeti da igrači koriste ovakvo ponašanje kao taktiku za stalno odugovlačenje igre, ekipu treba sankcionisati za odugovlačenje.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 16.1.2, 16.1.5</p>
<p>4.36</p> <p>Igrač je odbio da igra zbog vlažnog mesta na podu koje je posledica „upijača” njegovog saigrača.</p> <p>Kako prvi sudija treba da reaguje?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Prvi sudija <u>nikada ne sme da prihvati zahtev</u> ekipe za brisanjem mokrog mesta, jer je zahtev osnova za sankciju za odugovlačenje. Trebalo bi da „brzi brisači” obrišu vlažno mesto na podu. Igrači, takođe, mogu obrisati pod svojim malim peškirimama. Kada prvi sudija proceni da je neophodno da brisači obrišu pod, on to može zahtevati od njih. Prvi sudija je zadužen za potpunu kontrolu na utakmici, ukoliko ne postoji Kontrolni komitet.</p> <p>Ako ekipa ipak odbije da igra, sudija ih može sankcionisati za odugovlačenje igre, sve do gubitka utakmice.</p> <p style="text-align: right;">Pravila: 1.5, 5.1.2.2, 6.4.1, 16.2</p>
<p>4.37</p> <p>Tokom pauze između setova, cela ekipa je otišla u svlačionicu i vratila se posle 5 minuta. Prvi sudija im je dodelio sankciju za odugovlačenje i igra je nastavljena.</p> <p>Da li je ovo bila odgovarajuća reakcija sudije?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Najpre, ekipi nije dozvoljeno da napusti kontrolni prostor bez odobrenja sudija.</p> <p>U svakom slučaju, nakon 2,5 minuta, drugi sudija bi trebalo da ode do ekipe i podseti ih da se odmah vrate na teren, kako ne bi izgubili utakmicu službenim rezultatom. Kada se vrate na teren, prvi sudija bi trebalo da im dodeli sankciju za odugovlačenje.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 4.2, 6.4.1, 6.4.2, 18.1</p>

SPOLJNO OMETANJE

<p>4.38 Koja je ispravna reakcija prvog sudije kada gledaoci prekinu utakmicu?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija treba da prekine utakmicu, a organizator, ili Kontrolni komitet, treba da preduzmu korake kako bi ponovo uspostavili red. Ovaj prekid treba da se unese u zapisnik.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 17.2, 17.3</p>
<p>4.39 VIDEO Nakon „upijača“, koji je igrač napravio u slobodnoj zoni iza osnovne linije, lopta je pogodila kran sa kamerom koji se nalazio unutar vazdušnog prostora za igru. Sudije bi trebalo da prekinu igru. Kako bi prvi sudija trebalo da tretira ovu akciju – kao „loptu u autu“ ili kao „spoljno ometanje“?</p>	<p>Tumačenje: U okviru prostora za igru, igrači imaju prednost prilikom odigravanja. Ukoliko lopta pogodi spoljni predmet ili osobu koji prodiru u prostor za igru iz spoljnog prostora, npr. kran tv kamere ili novinara koji pruža ruku da dohvati loptu, to bi trebalo smatrati „spoljnim ometanjem“ i nadigravanje bi trebalo ponoviti.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 17.2</p>
<p>4.40 (novo) VIDEO Tokom pripreme za napad, srednji bloker je ostao bez jedne patike, koja je pala u prednju zonu. Smečovao je loptu a njegova ekipa je izgubila nadigravanje. Nakon završetka nadigravanja, srednji bloker je zatražio da ponovo obuče patiku. Sudije nisu reagovala ni tokom ni nakon nadigravanja. Koji je ispravan postupak sudija u ovakvoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Osnovno načelo je bezbednost igrača. Ukoliko sudije procene da patika, kao deo opreme igrača, predstavlja opasan predmet, treba da prekinu igru. S obzirom da je bilo jasno da igrač nije namerno ostao bez patike, njegov zahtev da je ponovo obuče se ne može smatrati odugovlačenjem.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 17.2</p>
<p>4.41 (novo) VIDEO Ukoliko igrač koji trči da odigra loptu udari u sudijsku platformu, da li nadigravanje automatski treba prekinuti i ponoviti?</p>	<p>Tumačenje: Ne. Sudija treba da proceni da li ovaj udarac ima uticaja na njegovu/njenu aktivnost. Ukoliko sudija ne može normalno da nastavi posao, nadigravanje bi trebalo prekinuti i ponoviti. Ukoliko udarac ne dovede do ometanja, treba pustiti da se nadigravanje nastavi bez prekida.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 17.2</p>

POGLAVLJE 5: LIBERO

<p><u>5.1</u> Da li Libero ima pravo da uđe u igru bez dozvole drugog sudije, nakon provere početnih postava pre početka seta?</p>	<p>Tumačenje: Da, ima pravo. Igrač početne postave mora biti na terenu za vreme provere postave ekipe. Čim drugi sudija proveri postavu ekipe, Libero može ući umesto igrača zadnje linije. Ekipa ne mora da započne utakmicu sa Liberom, a ni da ga koristi na utakmici.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 19.3.2.4, 19.3.2.8, 24.3.1</p>
<p><u>5.2</u> Ekipa je iskoristila sve pravilne zamene u setu kada je igrač na terenu isključen, a Libero je sedeo na klupi. Kako treba nastaviti utakmicu?</p>	<p>Tumačenje: Isključeni/odstranjeni igrač mora odmah biti zamenjen pravilnom zamenom. Budući da za to nema mogućnosti, ekipa se mora proglasiti nekompletnom i gubi set. (Napomena: izuzetna zamena u ovom slučaju nije opcija).</p> <p style="text-align: right;">Pravila 6.4.3, 15.7, 15.8</p>
<p><u>5.3</u> Da li je Liberu dozvoljeno da uđe u igru, postupkom pravilne zamene i zauzme mesto povređenog igrača?</p>	<p>Tumačenje: Ne. Libero ne sme da učestvuje u zamenama, ni pravilnim ni izuzetnim.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.5, 15.7, 17</p>
<p><u>5.4</u> Libero je ušao na teren umesto igrača broj 5. Libero je isključen do kraja seta. Koji je ispravan postupak da se utakmica nastavi?</p>	<p>Tumačenje: Ako ekipa ima dva Libera, trener može odmah izmeniti kažnjenog, aktivnog Libera drugim, ili igračem broj 5. Ukoliko ekipa ima samo jednog Libera, ekipa može izabere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da se igrač broj 5 vrati u igru na njegovo mesto i da igraju bez Libera do kraja tog seta, ili - trener može da odredi igrača koji u trenutku određivanja nije na terenu za novog Libera i novoodređeni Libero može odmah i direktno da uđe u igru umesto isključenog

	<p>Libera (koji nema pravo da nastupi do kraja utakmice).</p> <p>Pravila 6.4.3, 19.1.1, 19.3.2, 19.3.2.8, 19.4</p>
<p>5.5 VIDEO Da li promena igrača sa Liberom može da se odigra u isto vreme kad i zamena?</p>	<p>Tumačenje: Da – jer „promena igrača sa Liberom“ nije isto što i „zamena“ i obrnuto.</p> <p>Pravila 15.3.2, 19.3.2, 19.3.2.8</p>
<p>5.6 VIDEO Libero se promenio sa igračem u poziciji 1 kada je sudija već dao znak za naredni servis, ali pre samog servisnog udarca. Koja je ispravna reakcija prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Ako se ovo događa pri put na utakmici, prvi sudija treba da dozvoli da se celo nadigravanje odigra bez prekida. Posle nadigravanja, treba da informiše kapitena u igri da to nije ispravan postupak. Svako sledeće kašnjenje promene igrača sa Liberom treba sankcionisati odgovarajućom sankcijom za odugovlačenje i to odmah, prekidajući nadigravanje. <u>Međutim, promena igrača sa Liberom ostaje na snazi.</u> Ukoliko je promena izvršena <u>posle servisnog udarca</u>, prvi sudija bi trebalo da dosudi pozicionu grešku.</p> <p>Pravilo 19.3.2.5</p>
<p>5.7 Ekipe je napravila nepravilnu promenu igrača sa Liberom, ali je ona primećena pre servisnog udarca. Kako treba postupiti u ovom slučaju?</p>	<p>Tumačenje: Ukoliko se to primeti, drugi sudija će upotrebiti pištaljku da igrača pozove nazad. Nepravilna promena će biti poništena, a ekipa sankcionisana za odugovlačenje. Ukoliko se to primeti tek nakon što je igra nastavljena, posledice su iste kao za nepravilnu zamenu.</p> <p>Pravila 19.3.2.1, 19.3.2.9, 23.2.3</p>

<p>5.8 Trčeći za loptom, jedini Libero ekipe (koji je promenio igrača broj 4) je povredio nogu i nije mogao da nastavi igru. Trenner je odlučio da odredi novog Libera i da to bude igrač broj 4. Da li je to moguće?</p>	<p>Tumačenje: Ne direktno, jer je igrač na čije mesto je ušao Libero izuzet iz postupka ponovnog određivanja u trenutku zahteva za ponovno određivanje. Ukoliko trener želi da igrač broj 4 bude novoodređeni Libero, on najpre mora da se vrati na teren umesto povređenog Libera i bude zamenjen pravilnom zamenom. Tada može da uđe na teren kao novi Libero, ali tek nakon jednog okončanog nadigravanja, jer bi druga promena Libera i igrača u istom prekidu igre bila nepravilna.</p> <p>Pravila 19.1.3, 19.3.2.2, 19.3.2.8, 19.4.2</p>
<p>5.9 Da li je dozvoljeno biti trener i Libero ekipe u isto vreme?</p>	<p>Tumačenje: Da. Pravila nalažu da Libero ne može biti kapiten ekipe ili kapiten u igri. Pravila ne zabranjuju da Libero bude trener ili da daje instrukcije ekipi iza linije ograničenja za trenere</p> <p>Pravilo 5.2.3.4</p>
<p>5.10 Greška dvojice igrača dovela je do toga da Libero/igrač koji se promenio sa Liberom na kratko napusti teren (ovaj događaj još uvek nije upisan na list za kontrolu Libera) – ali su momentalno sami ispravili grešku. Da li se ovo računa kao promena?</p>	<p>Tumačenje: Ne, ovo se ne računa u promene, jer između dve promene igrača sa Liberom mora da protekne jedno okončano nadigravanje. Ovo je bila očigledna greška, ali je ne treba smatrati prekršajem.</p> <p>Pravilo 19.3.2.1, 19.3.2.2</p>
<p>5.11 Ekipa je zaboravila da izvrši promenu igrača sa Liberom kada je rotirao u prednju zonu, na poziciju 4. Posle tri poena, prvi sudija je primetio pogrešnu poziciju. Kakvu odluku treba da donese sudija?</p>	<p>Tumačenje: Kada se na terenu nalazi nepropisan igrač, koji je upisan u zapisnik, to mora biti kažnjeno poenom i servisom za protivnika, postava mora biti ispravljena, a poeni, koje je ekipa koja je napravila grešku osvojila nakon te greške (ukoliko može da se utvrdi), moraju biti poništeni. Protivnik zadržava osvojene poene.</p> <p>Pravila 15.9, 19.3.1.1, 26.2.2.1, 26.2.2.2</p>

5.12

Jedini Libero ekipe se povredio za vreme zvaničnog zagrevanja pred utakmicu, kada je listić sa početnom postavom na koji je upisan i kapiten ekipe već predat zapisničaru.

Da li kapiten može da postane novi Libero i koji postupak bi trebalo primeniti?

Tumačenje:

Da, može.

Iako je tačno da Libero ne može imati ulogu kapitena ekipe, ili kapitena u igri, kapiten ekipe može da se odrekne funkcije kapitena, kao i svih prava i dužnosti vezanih za to, kako bi bio određen za novog Libera. S obzirom da je kapiten već upisan u listić sa početnom postavom, postupci koje treba primeniti su sledeći:

1. Zamena kapitena ekipe drugim igračem, pravilnom zamenom, pre početka utakmice.
2. Zahtev od strane trenera da odredi novog kapitena ekipe.
3. Određivanje novog Libera.
4. Zahtev od strane sudije da novi Libero promeni uniformu u skladu sa uniformom Libera (ili je pokrije prslukom koji se za ovu svrhu nalazi u rezervnoj opremi).
5. Zahtev da zapisničar:
  - Preregistruje dotadašnjeg kapitena ekipe kao novog, ili novoodređenog Libera (koji menja originalnog Libera)
  - Registruje novog kapitena ekipe.

Detalji o ovim ponovnim registracijama (ponovnim određivanjima) se moraju upisati u zapisnik, u rubriku „Primedbe“.

Pravila 5, 19.2, 19.3.2.8, 19.4.2.5

5.13

Libero je promenjen i odmah vraćen na teren (bez nadigravanja između dve promene).

Da li je ovo dozvoljeno?

Tumačenje:

Ne. Ovo je tipičan primer nepravilne promene Libera. U trenutku druge promene Libera, drugi sudija treba da je odbije, a prvi sudija treba da dodeli odgovarajuću sankciju za odugovlačenje.

Tamo gde postoji pomoćnik zapisničara, njena/njegova je obaveza da proverava promene sa Liberom.

U ovom slučaju, on/ona treba da pritisne sirenu, ukazujući na grešku koja je napravljena.

Pravila 19.3.2.9, 23.2.3

<p>5.14</p> <p>Liberio je promenjen regularnim igračem. Nakon servisa, jedna od rezervnih lopti je ušla u teren i nadigravanje je prekinuto. Pre zvižduka za ponovljeno nadigravanje, Liberio je pokušao da uđe na teren, umesto igrača sa pozicije 6. Drugi sudija ga je pozvao nazad.</p> <p>Da li je ovo ispravna reakcija drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ovo je tipičan primer nepravilne promene Libera, zbog toga što nije postojalo <u>okončano</u> nadigravanje između dve promene sa Liberom. U trenutku druge promene Libera, drugi sudija treba da je odbije, a prvi sudija treba da dodeli odgovarajuću sankciju za odugovlačenje.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 19.3.2.1</p>
<p>5.15</p> <p>Liberio ekipe se povredio tokom utakmice i drugi sudija je dozvolio lekaru, da, uz prisustvo trenera, uđe na teren kako bi se utvrdila ozbiljnost povrede. Odlučeno je da se Liberio izvede sa terena, a u igru se vrati igrač umesto kojeg je Liberio ušao. Pošto je napustio teren, Liberio je, tvrdeći da se oporavio, insistirao da se vrati na teren da igra. Sudije su dozvolile Liberu da se vrati na teren i nastavi utakmicu.</p> <p>Da li je to bilo ispravno?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ne, to se nije smelo dozvoliti. Iako se radilo o povredi, Liberio je mogao da bude zamenjen pravilnom „promenom“. Takođe, Liberio i dalje ima pravo da učestvuje u utakmici, sve dok se ne proglašeni nesposobnim za nastavak igre (Pravilo 19.4.2).</p> <p>U opisanoj situaciji napravljena je greška zato što su se odigrale dve uzastopne promene igrača sa Liberom, bez nadigravanja između njih. Ovo je slučaj nepravilne promene Libera.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 19.3.2.1, 19.3.2.8</p>
<p>5.16</p> <p>Liberio ekipe A je povredio ruku u toku utakmice i određen je novi Liberio. Povređeni Liberio je sedeo na klupi do kraja utakmice.</p> <p>Da li je to trebalo dozvoliti?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Da. Igrač je bio pokretan i nije predstavljao smetnju ili opasnost za sebe ili saigrače. Ovo je ključno u tumačenju pravila. Igraču treba dozvoliti da sedi na klupi. Ukoliko igraču treba da se ukaže pomoć, lekaru ekipe bi trebalo sugerisati da smesti igrača iza klupe za rezervne igrače, ili na obezbeđeno mesto, izvan takmičarskog kontrolnog prostora.</p> <p style="text-align: right;">Dijagram 1a i Definicije Pravilo 19.3.2.8</p>

<p>5.17 Kada može da dođe do dve promene sa Liberom od strane iste ekipe u istom prekidu igre ?</p>	<p>Tumačenje: Samo u dva slučaja može doći do dve promene sa Liberom u istom prekidu igre.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kada je dodeljena kazna 2. kada, odmah nakon ulaska Libera na teren, ekipa postane nekompletna zbog povrede aktivnog Libera. <p style="text-align: right;">Pravilo 6.1.3, 19.3.2.1</p>
<p>5.18 Aktivni Libero se požalio da se ne oseća dobro. Da li je dozvoljeno određivanje novog Libera?</p>	<p>Tumačenje: Ako ekipa ima dva Libera, u slučaju povrede ili bolesti aktivnog Libera, on/ona može biti izmenjen drugim Liberom. U slučaju kada ekipa ima samo jednog Libera, ili drugi Libero postane nesposoban da nastavi igru dok je na terenu, on/ona mogu biti izmenjeni procedurom određivanja novog Libera.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 19.3.2.2</p>
<p>5.19 Zapisničar je ubeležio Libera pod brojem 15 umesto pod brojem 5. Trener i kapiten ekipe su potpisali spisak igrača. Šta treba da se dogodi ako se ovo primeti?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je administrativna greška koja neće imati posledice za ekipu. Zapisničar će ispraviti broj i to će upisati u zapisnik, u rubriku „Primedbe“.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 19.1.2</p>
<p>5.20 U prvom setu utakmice, Libero ekipe A je igrao u dresu iste boje i dizajna kao ostali igrači ekipe. Pre početka drugog seta, trener ekipe B je protestovao zbog ove situacije. Koja je ispravna odluka?</p>	<p>Tumačenje: Budući da pogrešan dres nije uticao na igru, rezultat prvog seta se neće poništavati i ekipi A neće biti dodeljene sankcije. Libero, međutim, mora da promeni dres.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 19.2</p>
<p>5.21 Dva igrača su pokušavala da blokiraju protivnički napad i skočili su na mreži. Libero je, takođe, skočio, između njih, ali mu, ni u jednom trenutku, nijedan deo tela nije bio iznad gornje ivice mreže. Ipak, drugi sudija je dosudio grešku pokušaja blokiranja Libera. Da li je ova odluka bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka nije bila ispravna. Budući da ni u jednom trenutku nijedan deo tela Libera nije bio iznad gornje ivice mreže, njegov skok se nije mogao smatrati pokušajem blokiranja.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 14.1.1, 14.1.2, 14.1.3</p>

<p>5.22</p> <p>Libero je izašao iz igre. Serveru je dosuđeno odugovlačenje servisa (8 sekundi). Da li Libero sada ima pravo da se vrati na teren?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ovaj servis (greška) se smatra okončanim nadigravanjem. Stoga, Liberu će biti dozvoljeno da se promeni sa igračem.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 6.1.3, 19.3.2.1, 19.3.2</p>
<p>5.23</p> <p>Trener je proglasio jedinog Libera nesposobnim za nastavak igre i zahtevao je da odredi novog Libera. Ko može biti određen za novog Libera i kada?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Bilo koji igrač, koji se nalazi na klupi u trenutku zahteva za ponovno određivanje, sa izuzetkom igrača na čije mesto je ušao Libero, može biti određen za novog Libera. Originalni Libero nema pravo povratka u igru do kraja utakmice.</p> <p>Ukoliko trener želi da igrač na čije mesto je ušao Libero bude novi Libero, najpre mora da ga zameni pravilnom zamenom.</p> <p>Ukoliko je aktivni Libero proglašen nesposobnim da igra, mora biti promenjen igračem umesto koga je ušao u igru, a novi Libero ima pravo da uđe na teren tek nakon jednog okončanog nadigravanja, jer bi druga promena bila nepravilna.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 19.3.2.8, 19.4.2.1, 19.4.2.4</p>
<p>5.24 VIDEO</p> <p>Ekipa je imala dva Libera upisana u zapisnik, broj 11 i broj 16. Libero broj 16 je nosio dres boje i dizajna kao ostali igrači. Ekipa je zahtevala zamenu i igrač broj 16 se pojavio u zoni za zamene kako bi zamenio igrača na terenu. Zapisničar je odmah signalizirao da je zahtev nepravilan. Kako treba nastaviti utakmicu?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Libero nema pravo da učestvuje u zamenama, ni običnim ni izuzetnim. Stoga bi zahtev za zamenu trebalo smatrati nepravilnim.</p> <p>S obzirom da je ovo otkriveno pre nego što je igra nastavljena, zahtev treba odbiti i dodeliti sankciju za odugovlačenje ekipi koja je učinila grešku.</p> <p>Libero, takođe, treba da promeni svoj dres. Sudije moraju pažljivo da kontrolišu ekipe i njihovu uniformu, upoređujući igrače i brojeve dresova pre utakmice, kako bi izbegli ovakve situacije.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.5.1, 15.7, 16.1.3, 19.2</p>

<p>5.25</p> <p>Ekipa je imala dva Libera upisana u zapisnik. Nakon drugog seta, trener je proglasio oba Libera nesposobnim da nastave igru i odredio jednog novog Libera da ih zameni. Da li je ovo dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Da, dozvoljeno je.</p> <p>Nije zabranjeno proglasiti oba Libera nesposobnim da nastave igru u isto vreme. Nijedan od njih dvojice ne može da se vrati u utakmicu nakon novog određivanja, ali imaju pravo da sede na klupi ili da budu u prostoru za zagrevanje.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 19.4.2.1, 19.4.2.2</p>
<p>5.26 (novo) VIDEO</p> <p>Braneći se od „kuvanja“ tehničara ekipe B, Libero ekipe A je odigrao loptu prstima jedne ruke iznad glave, stojeći u prednjoj zoni. Tu loptu je smečovao njegov saigrač u potpunosti iznad visine mreže u trenutku udara. Šta treba razmatrati prilikom donošenja odluke da li je ova akcija bila dozvoljena ili ne?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>U skladu sa suštinom pravila, ukoliko se akcija Libera izvede otvorenim prstima, kao klasično namerno „dizanje“ lopte, to se smatra greškom. Međutim, ukoliko Libero štiti telo/lice, a ne „podize“ loptu, to bi trebalo da bude dozvoljeno odigravanje.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 13.3.6, 19.3.1.4</p>

POGLAVLJE 6: PONAŠANJE UČESNIKA

6.1

Prvi sudija je opomenuo igrača zbog manjeg prekršaja pravila o ponašanju primenjujući direktno nivo 2 postupka o manjim prekršajima i pokazujući tom igraču žuti karton koji se upisao u zapisnik. Da li je ovo ispravna reakcija prvog sudije?

Tumačenje:

To je ispravna reakcija sudije. Takvi manji prekršaji moraju biti kontrolisani od strane prvog sudije. Stoga je obavezno pokazivanje žutog kartona.

Prvi sudija može dati i usmenu opomenu ekipi preko kapitena u igri (nivo 1) ukoliko je manji prekršaj opšte prirode.

Takođe, u zavisnosti od ozbiljnosti manjeg prekršaja on/ona može primeniti direktno nivo 2 pokazujući žuti karton odgovarajućem igraču ili članu ekipe preko kapitena u igri.

Sudija je ovlašćen da direktno primenjuje sankcije, u slučaju prekršaja teže prirode.

Pravila 21.1, 21.2

6.2

Drugi sudija je primetio pokušaj varke (bloker je povukao mrežu) i dosudio nadigravanje za ekipu koja je napadala. Nakon toga je prvi sudija opomenuo protivničkog tehničara dodeljujući mu žuti karton.

Da li je ovo odgovarajuća sankcija za njega?

Tumačenje:

Odluka prvog sudije nije bila ispravna. Trebalo je dosuditi nadigravanje u korist ekipe koja je napadala, jer je protivnički igrač dodirnuo mrežu i time ometao igru. Protivnički bloker je zatim trebalo da bude kažnjen za neuljudno ponašanje, zbog pokušaja obmanjivanja sudija.

Pravila 21.2.1, 21.3

6.3

Trener ekipe A je ustao na kraju nadigravanja i mahnuo rukama na način koji sugeriše da je zgrožen odlukom sudije.

Da li je ovo dozvoljeno?

Tumačenje:

Treneru treba dozvoliti da izražava određene normalne reakcije. Ukoliko je njegova reakcija ocenjena kao manji prekršaj koji je dostigao nivo 2, trener treba da bude opomenut od strane prvog sudije pokazivanjem žutog kartona. U ponovljenom slučaju, treba ga kazniti crvenim kartonom, zbog neuljudnog ponašanja.

Ukoliko se prekršaj dogodi za vreme nadigravanja, sankcija će uslediti po završetku nadigravanja kao dodatak na ishod završenog nadigravanja.

Pravila 5.2, 21.1, 21.2, 21.3

<p>6.4</p> <p>U pauzi između setova, prvi sudija je dodelio kaznu (crveni karton) zbog neuljudnog ponašanja ekipi A, koja je imala početni servis u sledećem setu. Šta se zatim događa?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Sankcije dodeljene između setova primenjuju se pre početka sledećeg seta. Prema tome, pre prvog servisa prvi sudija će signalizirati kaznu za ekipu A. Ekipa B dobija poen, rotira se i servira.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 21.5</p> <p>Slede primeri nesportskog ponašanja u pauzama između setova, od kojih se kazne upisuju u zapisnik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opomena igraču bilo koje ekipe (žuti karton). 2. Kazna dodeljena igraču ekipe koja treba da servira. Ekipa koja je primala servis osvaja poen, rotira se i izvodi servis. 3. Kazna dodeljena igraču ekipe koja treba da prima servis. Dodeljuje se poen ekipi koja servira. 4. Kazne dodeljene obema ekipama, bez obzira na redosled sankcionisanja. <p>Svaka ekipa dobija po poen (rezultat 1:1) i obe ekipe se rotiraju za jednu poziciju.</p> <p>Rezultat se računa tek kada su obe ekipe kažnjene. Tako, obostrano kažnjavanje pri rezultatu 24-25 neće označiti kraj seta sa 24-26, već će rezultat biti 25-26.</p>
<p>6.5</p> <p>Nakon što je lopta pala, tehničar je povukao donju ivicu mreže. Da li je to bila greška?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>U skladu sa Pravilom 21.3, prvi sudija je ovlašćen da sankcioniše igrača, u zavisnosti od težine prekršaja. Povlačenje mreže je normalna, emotivna reakcija razočaranog igrača i može se kontrolisati u zavisnosti od umeća sudije. U nekim situacijama, namerno povlačenje mreže se može shvatiti kao neuljudno ponašanje. Pošto ovaj slučaj nije bio pokušaj obmanjivanja sudija za vreme igre, ne bi trebalo dodeljivati kaznu za neuljudno ponašanje.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 21.2, 21.2.1, 21.3</p>

<p>6.6 Igrač se uputio ka prvom sudiji, burno gestikulirajući i vičući na njega, čak i nakon što ga je prvi sudija opomenuo. Kako treba tretirati ovakvo ponašanje?</p>	<p>Tumačenje: Ovo bi trebalo tretirati kao nasilničko ponašanje i sankcionirati spojenim žutim i crvenim kartonom.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 21.1, 21.2, 21.3</p>
<p>6.7 Igrač je direktno isključen sa terena, bez prethodne opomene. Kakva bi trebalo da bude reakcija prvog sudije na sledeće manje prekršaje od strane bilo kog igrača iste ekipe?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija treba da se trudi da spreči ekipu da dođe do nivoa ponašanja koje se sankcioniše. Međutim, ukoliko se dogodi jasan slučaj direktnog nasilničkog ponašanja, sudija mora isključiti igrača, bez prethodne sankcije. Prvi sudija može, nakon tog isključenja, da dodeli opomenu drugim članovima ekipe – ali kada se jednom dodeli žuti karton, on se ne može više dodeljivati nijednom članu ekipe.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 21</p>
<p>6.8 Posle utakmice, kapiten jedne ekipe je pokazao vrlo nesportsko ponašanje prema prvom sudiji. Koji je ispravan postupak prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Igrač mora biti kažnjen na određeni način. Međutim, na FIVB događajima, budući da se utakmica ne završava poslednjim zviždukom sudija, ponašanje kapitena ekipe mora biti prijavljeno Žiriju utakmice, a detalji nesportskog ponašanja uneti u zapisnik, u rubriku „Primedbe”. FIVB Kontrolni komitet ima skalu sankcija na raspolaganju, uključujući i suspenziju sa takmičenja.</p>

<p>6.9</p> <p>Igrač koji se promenio sa Liberom je sedeo na klupi. Prvi sudija ga je sankcionisao, dodeljivanjem kazne. Igrač nije prestao sa negodovanjem i još je aplaudirao sudiji. Prvi sudija ga je sankcionisao isključenjem. Isključeni igrač je nastavio sa ovakvim ponašanjem i bio je odstranjen.</p> <p>Koji je ispravan postupak u ovakvoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Isključeni ili odstranjeni igrač mora odmah da bude pravilno zamenjen.</p> <p>Redosled postupaka je sledeći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Libero treba da napusti teren, pa - igrač-zamena ulazi u zonu za zamenu igrača sa odgovarajućom tablicom, daje je drugom sudiji, u međuvremenu zapisničar upisuje pravilnu zamenu. <p>Libero se može vratiti na teren nakon jednog okončanog nadigravanja.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 6.4.3, 15.8</p>
<p>6.10 (novo) VIDEO</p> <p>Razočarani bloker je, nakon izgubljenog nadigravanja, povukao mrežu. Drugi sudija je zatražio od njega da prestane sa takvim ponašanjem. Da li drugi sudija ima pravo na to?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Da.</p> <p>U skladu sa trenutnim pristupom, ukoliko drugi sudija primeti nespportske gestove ili reči između protivnika, ili slično ponašanje, on/ona može da naredi igračima da promene svoje ponašanje, tražeći od njih da se smire.</p> <p style="text-align: right;">Uputstva i instrukcije za suđenje 24.7</p>

POGLAVLJE 7: SUDIJE I NJIHOVE NADLEŽNOSTI

<p>7.1 Drugi sudija je rekao treneru da ne razgovara sa zapisničarom i ne ometa ga. Da li je drugi sudija ispravno postupio?</p>	<p>Tumačenje: U duhu umetnosti suđenja, ukoliko drugi sudija može da reši ovu situaciju bez formalnosti, to može biti učinjeno.</p>
<p>7.2 Da li rezervni igrač može da sedi na podu u prostoru za zagrevanje, umesto da stoji, ili da se isteže?</p>	<p>Tumačenje: Od igrača se ne zahteva da stoje u prostoru za zagrevanje. S druge strane, u ovom prostoru, igrači ne smeju da sede na klupama, stolicama, prečagama i zidovima.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 4.2.1, 4.2.3, 24.2.4, 24.2.5</p>
<p>7.3 Da li trener sme da zamoli zapisničara za informaciju o broju tajm-auta koje je iskoristila protivnička ekipa?</p>	<p>Tumačenje: Zapisničar ne bi trebalo da odgovori treneru.</p> <p>Uopšteno govoreći, trenerima nije dozvoljeno da traže bilo koju informaciju od zapisničara.</p> <p>Međutim, kada se koristi elektronski semafor, na kome nije prikazan broj iskorišćenih pravilnih prekida igre, treneri imaju pravo da zamole zapisničara za ovu informaciju, ali samo za svoju ekipu i samo onda kada niti ometaju zapisničara niti odugovlače utakmicu.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 25.2.2</p>
<p>7.4 Da li kapiten ima pravo da upiše zvanični protest u zapisnik ukoliko o ovoj nameri nije obavestio sudiju za vreme utakmice?</p>	<p>Tumačenje: Ukoliko u trenutku sporne situacije, kapiten u igri nije spomenuo protest, on nema pravo da upiše zvanični protest u zapisnik na kraju utakmice.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 5.1.2.1, 5.1.3.2, 23.2.4</p>
<p>7.5 Da li se odluka sudije može promeniti čak i nakon kraja seta?</p>	<p>Tumačenje: Da. Do početka sledećeg seta, sudijama je dozvoljeno da isprave svoje odluke koje se tiču primene <i>Pravila igre</i>, ukoliko vide da su pogrešili. Rezultat će biti ispravljen na odgovarajući način.</p>

<p>7.6 Nakon što je zahtev za treći tajm-aut odbijen, trener se predomislio i poslao igrača na zamenu. Da li je ovo dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Budući da nije bilo znaka za izvođenje servisa, zahtev za zamenu je trebalo odobriti kao pravilan – jedino je tajm-aut bio neosnovani zahtev. On se mora upisati u zapisnik.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.1, 15.2.1, 15.11, 16.1, 16.2, 24.2.6, 24.2.7</p>
<p>7.7 Za vreme tajm-auta, trener se, sa celom ekipom, nalazio u samom uglu slobodne zone, vrlo blizu prostora za zagrevanje. Da li je ovo dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Za vreme tajm-auta, ekipa mora da ode „u slobodnu zonu, u blizinu svoje klupe za rezervne igrače”. Drugi sudija treba da traži od ekipe da se približi svojoj klupi.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 15.4.4</p>
<p>7.8 Pomoćni trener je došao do bočne linije terena, pokušavajući da pomogne igračicama da nađu vlažnu mrlju. Prvi sudija je tada pozvao kapitena u igri i rekao joj da opomene pomoćnog trenera da ne napušta klupu. Da li je prvi sudija doneo ispravnu odluku?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna. Pomoćnom treneru je dozvoljeno da sedi na klupi i ne sme da interveniše u toku utakmice. Samo trener sme da se kreće uz bočnu liniju terena, iza linije ograničenja za trenere.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 5.2.3.4, 5.3.1</p>
<p>7.9 Nakon nadigravanja, trener ekipe je pitao drugog sudiju da li je pravi igrač njegove ekipe na mestu servera. Drugi sudija je proverio redosled rotiranja sa zapisničarom i odgovorio da je ispravan igrač spreman da servira. Prvi sudija je nastavio utakmicu. Da li je to ispravan postupak sudija?</p>	<p>Tumačenje: Postupak nije bio ispravan. Jedino je kapiten u igri dozvoljeno da razgovara sa sudijama. Stoga, treneru nije dozvoljeno da razgovara sa drugim sudijom. Prvi sudija je trebalo da pozove kapitena u igri i zatraži od nje da podseti trenera na činjenicu da on nema pravo da traži informacije od sudija.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 5.1.2</p>

<p>7.10</p> <p>Nakon završetka tajm-auta, obe ekipe su se vratile na teren, osim jednog igrača, koji je još uvek pio vodu u blizini klupe za rezervne igrače. Zapisničar je već dao <i>znak obema rukama</i> da je spreman za nastavak igre.</p> <p>Da li drugi sudija ima pravo da pokaže prvom sudiji <i>znak obema rukama</i> za nastavak igre?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Ne.</p> <p>Pre početka seta ili nastavka igre nakon tajm-auta ili tehničkog tajm-auta, dužnost drugog sudije je da proveri da li je zapisničar završio administrativne poslove i da li su ekipe na terenu, spremne za igru. Stoga, ako bilo koji igrač nije ušao na teren nakon što su sudije pozvale na nastavak igre, drugi sudija nema pravo da pokaže <i>znak obema rukama</i> da igra može da se nastavi. Nakon razumnog vremena, prvi sudija bi trebalo da okarakteriše ovakvo ponašanje kao odugovlačenje i dodeli odgovarajuću sankciju.</p> <p>Uputstva i instrukcije za suđenje 24.7</p>
<p>7.11 (novo) VIDEO</p> <p>Da li prvi sudija ima pravo da dosudi pozicionu grešku ekipi koja prima servis?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>U suštini, svaki sudija ima svoje nadležnosti. Neke dužnosti pripadaju i jednom i drugom sudiji. Prvi sudija ima pravo da poništi odluku bilo kog člana sudijskog kolegijuma na utakmici.</p> <p>Međutim, nije preporučljivo da prvi sudija dosuđuje ovu grešku, jer pripada nadležnostima drugog sudije.</p> <p>Pravilo 23.2.1</p>

POGLAVLJE 8: SPECIJALNI SLUČAJEVI

<p>8.1 Ekipa B je namerno usporavala tempo igre. Kako sudija treba da reaguje u ovom slučaju?</p>	<p>PRINCIP: Sudija treba da održava tempo igre na istom nivou, u okviru normalnog toka utakmice. Sudija nikada ne sme da dozvoli da bilo kakvi spoljni uticaji uspore tok dobre utakmice i upropaste dobar nastup jedne od ekipa. Ovo je, takođe, „umetnost suđenja”.</p>
<p>8.2 Peškir koji služi za brisanje poda je ispao jednoj igračici ekipe B iz uniforme na teren ekipe A. Koji je ispravan postupak sudije u ovom slučaju?</p>	<p>Tumačenje: Ukoliko, prema proceni prvog sudije, situacija predstavlja opasnost za igrače, on mora odmah da zaustavi igru i da ponovi nadigravanje. Ukoliko je, s druge strane, nadigravanje završeno i peškir nema uticaja na njegov ishod, nema potrebe za ponavljanjem.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 17.2</p>
<p>8.3 Utakmica je nastavljena na drugom terenu, nakon što su se svetla u sali ugasila. Koja je pravilna odluka povodom učešća odstranjenog igrača u ponovljenom trećem setu?</p>	<p>Tumačenje: Prekinuti set se poništava i ponavlja, sa istim članovima ekipe i istim početnim postavama, ali nijednom isključenom ni odstranjenom igraču nije dozvoljeno da učestvuje. Drugi igrač koji je u sastavu ekipe, a nije bio u početnoj postavi, mora da zauzme njegovo mesto. Nadalje, sve druge sankcije, koje su upisane u zapisnik, do trenutka nestanka svetla, se moraju preneti u novi set.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 17.3.2.2</p>
<p>8.4 VIDEO Prolazeći pored stuba, pri vraćanju prvog udarca koji je prošao izvan antene, igrač se uhvatio za sudijsku platformu kako bi se što brže okrenuo i stigao loptu. Da li je ovo pomoć pri odigravanju?</p>	<p>Tumačenje: Ne. Za procenjivanje da li je akcija dozvoljena, ključna tačka je <u>trenutak odigravanja lopte</u>. S obzirom da se igrač nije potpomogao u trenutku udaranja lopte, njegovo odigravanje se ne može smatrati greškom „pomoć pri odigravanju”. Ispravno i atraktivno odigravanje.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 9.1.3</p>

<p>8.5</p> <p>Nakon zamene, prvi sudija je zaključio da poen treba da pripadne suprotnoj ekipi. Trener je, stoga, zatražio da se zamena poništi.</p> <p>Da li je ovo moguće?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Budući da je prvi sudija promenio svoju odluku, koja je i bila povod za zamenu, u duhu igre je da se ovakav zahtev trenera prihvati. Trebalo bi smatrati da ekipa nije ni izvršila zamenu.</p>
---	--

POGLAVLJE 9: PROŠIRENI SLUČAJEVI

Gore prikazani slučajevi su posebno kreirani tako da budu kratki, laki za čitanje i razumevanje – t.j. da budu pristupačni široj publici.

Naredni slučajevi sadrže proširenu verziju nekih od postojećih slučajeva, kako bi omogućili detaljniju analizu događaja i načina na koji su se odvijali.

9.1 VIDEO

Igračica je primila servis tako da bi lopta prešla mrežu ako je ne bi odigrala neka od njenih saigračica. Tehničar je bila u poziciji da na dozvoljen način odigra loptu. Igračica u bloku protivničke ekipe je pružila ruke preko vertikalne ravni mreže i blokirala loptu, pre nego što je tehničar bila u prilici da je odigra. Prvi sudija je dosudio grešku blokera. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?

Tumačenje:

Prvi sudija je bio u pravu. Blok je nepropisan. Blokeri ne smeju da diraju loptu preko mreže, sve dok se ne izvede udarac u napadu, osim u slučaju kada, prema proceni prvog sudije, ne postoji namera i mogućnost daljeg odigravanja ekipe koja napada.

Pravilo 14.3

9.2

Igrač ekipe A je „podigao” loptu preko mreže, u protivnički vazdušni prostor, gde je protivnički igrač zadnje linije, koji se nalazio u prednjoj zoni, skočio iznad vrha mreže i blokirao loptu. Napadač ekipe A je dodirnuo loptu, koja je prešla vertikalnu ravan mreže, obema rukama, u akciji blokiranja. Oba igrača su istovremeno dodirnula loptu. Prvi sudija je dosudio obostranu grešku. Da li je sudijska odluka ispravna?

Tumačenje:

Sudijska odluka je ispravna. Iako je napadač dodirnuo loptu u akciji blokiranja, ipak je izveo napad, a ne blok. Blok je akcija kojom se presreće lopta koja dolazi sa protivničke strane terena, a ne od svog tehničara.

Budući da je kontakt sa loptom od strane napadača bio u protivničkom vazdušnom prostoru, napad je bio nepropisan.

Igrač zadnje linije je izveo akciju blokiranja, ostvarivši kontakt s loptom iznad vrha mreže, čineći grešku.

Pošto su oba igrača istovremeno napravila grešku, ovo nadigravanje se završilo obostranom greškom.

U ovoj složenoj situaciji na vrhu mreže, prvi sudija mora veoma pažljivo da posmatra igru.

Da je napadač ekipe A prvi dodirnuo loptu, samo njemu bi bila dosuđena greška.

Da je igrač zadnje linije ekipe B prvi dodirnuo loptu, on bi načinio jedinu grešku.

Pravila 13.3.1, 14.1.1, 14.6.2

9.3 VIDEO

Ekipa B je zahtevala zamenu. Igrač-zamena je ušao u zonu za zamenu igrača, spreman za igru, sa tablicom za zamene, kada se prvi sudija spremao da dâ znak za sledeći servis ekipe A. Ni zapisničar ni drugi sudija nisu primetili da se igrač-zamena već nalazi blizu bočne linije. Drugi sudija je, mašući rukama, poslala igrača nazad na klupu ekipe. Prvi sudija je dao znak za servis i nadigravanje se nastavilo.

Da li je postupak u ovoj situaciji bio ispravan?

Tumačenje:

Situacija je složena. Iako je igrač-zamena ušao u zonu za zamene u poslednjem trenutku, zahtev je i dalje bio blagovremen, pre zvižduka za sledeći servis. Na osnovu toga, ekipa nije napravila grešku i ne sme biti sankcionisana.

Prvi sudija je u obavezi da, pre davanja dozvole da se izvede naredni servis, proveri da li ekipe imaju nameru da zahtevaju neki prekid igre.

On nije bio dovoljno pažljiv u ovom slučaju, propuštajući da obavi ovu svoju dužnost. Zapisničar je takođe bio nepažljiv, propuštajući igrača koji ulazi i ne pritiskajući sirenu kako bi se objavio zahtev za zamenu, koji je bio pravilan.

Drugi sudija ima pravo da svira zamenu, kada izostane zvuk sirene ili zapisničar ne bude pažljiv.

Boljim učešćem prvog sudije i odlučnijim stavom drugog sudije, mogle bi da se izbegnu ovakve situacije.

9.4

Trener ekipe A je pokušao da zahteva zamenu, pred kraj seta. Igrač koji je trebalo da uđe u igru je kasnio sa dolaskom u zonu za zamene. Zapisničar je pritisnuo sirenu i igra je zaustavljena, iako je prvi sudija već dao znak za servis. Prvi sudija je prekinuo nadigravanje, odbio zamenu igrača i dodelio opomenu za odugovlačenje.

Ekipa B je tada zatražila tajm-aut, a nakon njega i zamenu. Ekipa A je zatim zatražila zamenu, koja joj je ovaj put odobrena.

Da li je prvi sudija ispravno presudio?

Tumačenje:

Prvi sudija nije ispravno presudio.

Njegova prva odluka da odbije zamenu i dodeli opomenu za odugovlačenje je bila ispravna.

Međutim, drugi zahtev za zamenu od strane ekipe A je bio neosnovan. Ovaj zahtev za zamenu je morao biti odbijen, a neosnovani zahtev upisan u zapisnik.

Pravila 15.3.1, 15.3.2, 15.10.3, 15.11.1.3, 16.1.1, 16.1.2, 25.2.2.6

9.5

Kada je srednji bloker ekipe B rotacijom došao na red da servira, trener ga je zamenio specijalistom za servis. Kad je ekipa izgubila nadigravanje, na mesto specijaliste za servis je ušao Libero.

Kada je Libero rotacijom došao u prednju

Tumačenje:

Postupak koji je primenio prvi sudija nije bio ispravan. Ovo je tipičan slučaj nepravilne promene igrača sa Liberom.

Ekipa B je trebalo da bude kažnjena dodeljivanjem poena i servisa protivniku, zbog nepravilne zamene, a gubitak

<p>liniju, na teren je umesto njega utrčao srednji bloker.</p> <p>Posle dva nadigravanja, ekipa A je shvatila da izvršena „promena“ sa Liberom nije bila pravilna, jer srednji bloker nije vraćen na teren zamenom sa specijalistom za servis. Ekipa A je protestovala zbog nastale situacije.</p> <p>Prvi sudija je dozvolio ekipi B da zamenom igrača u igru uvede srednjeg blokera umesto specijaliste za servis.</p> <p>Da li je ova odluka ispravna?</p>	<p> dodatnih poena bi bio utvrđen iz dokumenata, uključujući i List za kontrolu Libera (R6). Ukoliko bi bilo moguće utvrditi koje poene je ekipa osvojila za vreme trajanja nepropisne situacije, njih bi trebalo oduzeti ekipi B. Ukoliko bi to bilo nemoguće utvrditi, ne bi trebalo oduzimati dodatne poene. Da bi propisno vratila srednjeg blokera na teren, ekipa B je trebalo da zatraži pravilnu zamenu u kojoj bi srednji bloker ušao umesto specijaliste za servis.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 19.3.2.1, 23.2.3</p>
---	---

<p>9.6 VIDEO</p> <p>Libero je odigrao loptu „prstima“ iz prednje zone. Pravac lopte je bio takav da je završila iznad mreže gde je udario napadač iste ekipe, a gotovo u isto vreme i protivnički bloker.</p> <p>Šta bi sudije trebalo da uzmu u obzir prilikom donošenja odluke?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Libero sme da odigra loptu „prstima“ iz prednje zone. Libero sme da uputi loptu ka protivniku „prstima“. Greška je, međutim, ako igrač izvede udarac u napadu kada je loptu podigao Libero prstima, iz svoje prednje zone, a u trenutku udarca lopta je u celosti iznad gornje ivice mreže. Udarac u napadu je izveden u trenutku kada lopta potpuno pređe vertikalnu ravan mreže, ili je dodirne protivnik.</p> <p>U ovoj situaciji, postoje 3 opcije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napadač prvi udari loptu: izvede udarac u napadu u pomenutim okolnostima. Protivnička ekipa (ekipa blokera) sledeća servira. • napadač i bloker udare loptu istovremeno: budući da je udarac izveden iznad mreže, t.j. tamo gde oba igrača imaju pravo da odigraju loptu, blokerov dodir lopte istovremeno sa napadačevim udarcem je dozvoljen. Međutim, napadačev udarac u napadu je bio izveden u trenutku kada je bloker dodirnuo loptu – to znači da je on napravio grešku udarca u napadu. Ekipa blokera sledeća servira. • Bloker prvi dodirne loptu: budući da je bloker blokirao dozvoljen udarac u napadu od strane Libera, greška nije učinjena. Odigravanje napadača treba smatrati blokom. Nadigravanje se nastavlja. <p style="text-align: right;">Pravilo 19.3.1.4</p>
--	---

9.7

Trener ekipe B je zatražio tajm-aut. Drugi sudija je zviždukom odobrio tajm-aut.

Prvi sudija nije čuo zvižduk drugog sudije pa je dozvolio izvođenje servisa ekipe A.

Drugi sudija je ponovio zvižduk kako bi odobrio tajm-aut. Nakon izvesne konfuzije, prvi sudija je dodelio opomenu za odugovlačenje ekipi B.

Kasnije, u istom setu, ekipa B je sankcionisana zbog odugovlačenja igre. Ova, druga po redu sankcija za odugovlačenje, na istoj utakmici, za ekipu B, dovela je do kazne za odugovlačenje i ekipi A je dodeljen poen. To je bio 24. poen za ekipu A, nakon kojeg su osvojile i meč poen.

Ekipa B je žestoko protestovala zbog sankcija za odugovlačenje igre. Da li su njihovi protesti bili opravdani?

Tumačenje:

Ekipa B je imala dobar razlog za protestovanje. U situacijama kada su sudije imale suštinske nesporazume, ekipe nisu smele biti kažnjene. Stoga je prva opomena za odugovlačenje bila neopravdana.

Drugi sudija je trebalo odmah da razjasni situaciju sa prvim sudijom. Na taj način bi izbegli kasniju neutemeljenu kaznu i prigovor ekipe B.

Pravilo 5.1.2.1**9.8**

U toku drugog seta, na glavnom semaforu koji prate gledaoci, pojavila se greška.

Istog trenutka, uzrujani trener ekipe A je protestovao kod zapisničara, sudije i Kontrolnog komiteta takmičenja. U protestu ga je podržao šef njegove delegacije, koji je sa svog sedišta na tribinama, rezervisanog za šefove delegacija, došao do stola Kontrolnog komiteta.

Prvi sudija je pozvao kapitena u igri ekipe A i objasnio joj da dodeljuje treneru kaznu za neuljudno ponašanje. Iako je bila u obavezi da obavesti trenera o odluci sudije, ona to nije učinila. Štaviše, u opštoj konfuziji, drugi sudija nije uočio sankcionisanje trenera ekipe A i kazna za neuljudno ponašanje nije upisana u zapisnik.

Rezultat je ispravljen i igra je nastavljena, bez upisivanja sporne situacije u zapisnik.

Kako je trebalo prevazići ovaj incident?

Tumačenje:

Prva greška je učinjena od strane zapisničara.

Drugu grešku je napravio rukovalac semaforom.

Treću grešku je načinio pomoćnik zapisničara, jer nije proveravao rezultat sa zapisničarom, kako bi bili uvereni da su i jedan i drugi zapisnik usklađeni.

Prvi sudija je, preko drugog sudije, trebalo da se uveri da je kazna upisana u zapisnik.

Kapiten u igri je morala da obavesti svog trenera o dodeljenoj kazni. Pošto ona to nije uradila, trebalo je i nju sankcionisati.

Kontrolni komitet je pogrešio što je dozvolio šefu delegacije da dođe do njihovog stola.

Predsednik žirija je trebalo da prekine utakmicu i nakon konsultacije sa drugim sudijom, zapisničarom ili elektronskim zapisničarom, ukoliko se koristi, da odluči o nastavku utakmice.

Pravila 21, 25.2.2.1, 25.2.2.6, 25.2.2.7, 26.2.2.5

9.9

Igrač broj 1 je spreman za servis. Kapiten u igri je zatražio potvrdu da li je pravi igrač njegove ekipe na redu da izvede servis. Zapisničar je dao informaciju da je igrač broj 6 na redu da servira. Kapiten je osporio ovu informaciju i insistirao na tome da servis treba da izvede igrač broj 1. Kapiten nije bio zadovoljan i dok je pokušavao da priđe prvom sudiji, ovaj je dao znak za servis. Usled ove zbunjujuće situacije, ekipa je kažnjena jer nije izvela servis u okviru dozvoljenih 8 sekundi.

U naknadnoj proveru zapisnika, utvrđeno je da je trener predao pogrešnu postavu, sa igračem broj 6, upisanim na dve pozicije. Trebalo je da budu upisani igrači broj 6 i broj 1. Igrač broj 1 je trebalo da servira, baš kao što je kapiten i pretpostavio.

Koji je ispravan postupak sudije u ovom slučaju?

Tumačenje:

Zdrav razum mora da prevlada prilikom rešavanja ove situacije. Prvu grešku je napravio trener ekipe, kada je predao neispravan listić sa postavom. Greška je uvećana nepažnjom drugog sudije i zapisničara.

Stoga, ekipu ne treba sankcionisati zbog pogrešnog igrača na servisu, a igraču broj 1 treba dozvoliti da servira.

S druge strane, prvobitna greška trenera je prouzrokovala odugovlačenje igre, zbog čega treba dodeliti sankciju za odugovlačenje.

Zatim, drugi sudija mora, odmah nakon otkrivanja i **razjašnjavanja** situacije, da zatraži novi listić sa postavom od trenera ekipe, a i zapisnik se mora ispraviti.

9.10 VIDEO

Igrač ekipe B je udario loptu nakon što je prvi sudija zviždukom označio kraj nadigravanja. S obzirom da je jako udario, lopta je pogodila glavu jednog igrača ekipe A, koji je slavio osvojeni poen sa svojom ekipom. Ovaj postupak je izazvao reakciju svih saigrača igrača ekipe A, koji su prošli ispod mreže u polje protivnika da napadnu igrača 9 ekipe B zbog svog lošeg postupka. Došlo je do vrlo konfuzne situacije u kojoj su uzeli učešće svi akteri utakmice, uključujući i najviše zvaničnike, kako bi se turbulentna situacija iskontrolisala.

Nakon smirivanja, prvi sudija je pozvao igrača 19 ekipe A do sudijske platforme i odstranio ga je jer je udario protivnika (prvi sudija je primetio ovaj događaj tokom burne situacije). Zatim je prvi sudija pozvao igrača broj 9 ekipe B i dodelio mu kaznu za udaranje lopte nakon sudijskog zvižduka. Ovo su bile jedine sankcije.

Kako sudija može da reši ovakvu situaciju, kada je cela ekipa uključena u neku vrstu „pokušaja agresije“?

Tumačenje:

Prvi sudija je pravilno primenio pravilo o sankcionisanju i skalu sankcija za dva protivnička igrača koji su se nesportski poneli.

Podrazumeva se da igrač koji je fizički napao protivnika mora da bude odmah odstranjen. Međutim, postupak smečera, koji je udario loptu u pravcu protivnika nakon zvižduka prvog sudije, trebalo bi smatrati neuljudnim ponašanjem.

U takvoj situaciji, prvo treba dodeliti strožu sankciju, a zatim preostalu. Ukoliko su obe sankcije iste težine, prvo se kažnjava ekipa koja servira.

Pravila 21.2.1, 21.2.3

9.11 (novo) VIDEO

Ekipa B je zahtevala zamenu nakon zvižduka za servis, što je drugi sudija ispravno odbio. Igra nije zaustavljena i nadigravanje je počelo. Međutim, umesto da posmatra igru, drugi sudija je i dalje bio zauzet oko zapisničara, proveravajući da li je primio k znanju neosnovani zahtev. Nakon završetka nadigravanja, ekipa B je odmah ponovila zahtev za zamenu, ali je drugi sudija bio kod zapisničara kako bi proverio upisivanje neosnovanog zahteva. U međuvremenu, zamena igrača je izvršena bez ikakve kontrole od strane sudija.

Da li su postupci sudija bili ispravni?

Tumačenje:

Ne.

U ovakvim situacijama, prvo treba upisati neosnovani zahtev, a onda dozvoliti da se zamena izvrši pod kontrolom drugog sudije. Drugi sudija je trebalo da zaustavi igrača-zamenu. Ukoliko on to nije uradio, prvi sudija mora da uradi.

Preporuka je da, nakon odbijene zamene, drugi sudija bude mentalno pripremljen za ponovni zahtev nakon završetka nadigravanja, i mora da zna ispravan redosled postupanja.

9.12 (novo) VIDEO

Pre početka drugog seta, drugi sudija je proverio brojeve igrača ekipe A u odnosu na one upisane na listić za postavu, ali mu je promakla činjenica da je ekipa počinjala set pomerena za nekoliko pozicija u odnosu na ono što je listić za početnu postavu prikazivao. Igrači na terenu su bili ispravni, ali njihova rotacija nije bila u skladu sa redosledom rotacije utvrđenim listićem za postavu. Utakmica je počela prijemom servisa ekipe A.

Nakon što je ekipa A osvojila pravo da servira pri rezultatu 1:0, pogrešili su prvi servis u setu, ali zapisničar nije signalizirao da pogrešan igrač ekipe A izvodi servis. Dva nadigravanja kasnije, pri rezultatu 2:2, ponovo je pogrešan igrač izvodio servis za ekipu A. Ovog puta je zapisničar odmah signalizirao rotacionu grešku.

Šta sudije treba da urade kako bi pravilno nastavile utakmicu?

Tumačenje:

Pre početka seta, drugi sudija treba da proveriti ne samo brojeve igrača na terenu, već i njihove pozicije/rotaciju. Listić za početnu postavu prikazuje pozicije koje ekipe moraju da zauzmu na početku seta.

Kada pogrešan igrač izvede servis, t.j. napravi se rotaciona greška, protivnik dobija poen i pravo na sledeći servis, bez obzira na „rezultat“ tog nadigravanja. Pozicije igrača se ispravljaju, a zatim se utakmica nastavlja. Ukoliko se greška otkrije kasnije tokom seta i može se utvrditi rezultat kada je napravljena rotaciona greška, treba poništiti sve poene koje je nakon toga osvojila ekipa koja je načinila grešku.

U ovom slučaju, napravljene su dve rotacione greške ekipe A i bilo je moguće odrediti rezultat prve od njih (1:0). Stoga bi ekipi A trebalo oduzeti samo jedan poen. Protivniku se dodeljuju poen i pravo na servis.

Utakmica treba da se nastavi rezultatom 1:3, sa ekipom B na servisu.

Drugi sudija je u obavezi da pažljivo nadgleda ispravljanje postave ekipe A, kako bi se izbegle buduće greške u rotaciji/poziciji.

Pravila 7.7.2, 24.3.1, 25.2.2.2

POGLAVLJE 10: KORIŠĆENJE TABLETA

10.1

Tri igrača-zamene su ušla u zonu za zamene. Nakon što je zapisničar primetio i odobrio zahtev i sirena se oglasila, trener je odlučio na napravi samo dve zamene.

Kako treba da postupi drugi sudija?

Tumačenje:

Ovo je dozvoljeno sve dok ne predstavlja odugovlačenje. Stoga, drugi sudija samo treba da sprovede dve zamene. Međutim, zapisničar mora da obrati pažnju na to koji parovi igrača će se zameniti i ne sme da pritisne „ACCEPT ALL“ („PRIHVATI SVE“) u ovoj situaciji.

Pravila 15.10.2, 15.10.3a, 15.10.4, 16.1

10.2

Trener je poslao podatke za dve zamene. Jedan igrač-zamena je ušao u zonu za zamene, dok je drugi tek napuštao prostor za zagrevanje, pokušavajući da stigne do zone za zamene.

Koliko zamena bi trebalo odobriti u skladu sa važećim *Pravilima*?

Tumačenje:

Trenutak zahteva je ulazak jednog ili više igrača-zamena u zonu za zamene. U ovom slučaju, drugi sudija treba da dozvoli samo jednu zamenu, igraču koji se nalazio u zoni za zamenu igrača. Drugi zahtev treba da bude odbijen jer se ne radi o pravom zahtevu.

Međutim, u ovakvoj situaciji, drugi sudija ima pravo da mahanjem rukom odvrati igrača koji pokušava da uđe u zonu za zamene, kako bi sprečio neosnovani zahtev. Takvim postupkom, drugi sudija bi pokazao da razume šta je „umetnost suđenja“.

S obzirom na to da rezultat narednog nadigravanja može da učini da se trener predomisli, podaci za nedozvoljenu zamenu se brišu. Ukoliko želi da uputi novi zahtev za zamenu koji uključuje tog igrača, morao bi da pošalje ponovo podatke. U tom slučaju, zapisničar bi trebalo da prihvati samo jednu zamenu u elektronskom zapisniku, a ne da pritisne „accept all“ („prihvati sve“).

Pravila 15.10.3a, 15.10.3b, 15.11.1.3

<p>10.3</p> <p>Upućen je „zahtev” za zamenu od strane ekipe, slanjem podataka putem tableta, a zatim i slanjem igrača u zonu za zamenu igrača. Pošto igrač nije bio spreman za igru (pogrešna tablica, nema tablicu, u trenerci je, npr), njegova ekipa je sankcionisana opomenom za odugovlačenje i zamena je odbijena. Čim je primenjena sankcija za odugovlačenje, ekipa je ponovo zahtevala zamenu. Da li je dozvoljeno napraviti drugi zahtev u istom prekidu igre?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Zamena nije bila pravilna i samim tim nije dozvoljena. Nakon što je prvi zahtev za zamenu odbijen, ekipa nije imala pravo da zatraži drugu uzastopnu zamenu u istom prekidu igre. Mora da protekne bar jedno nadigravanje pre nego što ista ekipa stekne pravo da zatraži sledeću zamenu.</p> <p>Ipak, kazna dodeljena bilo kojoj ekipi u ovom trenutku, računala bi se kao okončano nadigravanje.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 15.3.2</p>
<p>10.4</p> <p>Ekipa je poslala informaciju o zameni putem tableta; igrač je ušao u zonu za zamene, zapisničar se oglašio sirenom - ali igrač je imao tablicu sa pogrešnim brojem. Vratio se do klupe i nespretno pokušao da uzme tablicu sa tačnim brojem. Prvi sudija je dodelio sankciju za odugovlačenje, ali je dozvolio zamenu. Da li je prvi sudija ispravno reagovao?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Odluka sudije da dozvoli zamenu nije bila ispravna.</p> <p>Ceo koncept korišćenja tableta služi tome da se olakša brz postupak zamene. Zamena, stoga, ne sme da dovede do odugovlačenja.</p> <p>To što se igrač vratio iz zone za zamene da uzme drugu tablicu je dovelo do odugovlačenja. Stoga, zahtev za zamenu od strane ekipe mora biti odbijen i mora biti dodeljena sankcija za odugovlačenje.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.10.3a, 16.1.1, 16.2</p>
<p>10.5</p> <p>Trener je poslao podatke za zamenu putem tableta, ali je je igrač-zamena ušao u zonu za zamene u trenutku zvižduka za servis. Da li drugi sudija treba da dozvoli zamenu?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Uopšteno, ovaj slučaj je tipičan primer neosnovanog zahteva: treba ga odbiti i dozvoliti da se igra nastavi ako nije prekinuta i radi se o prvom neosnovanom zahtevu ekipe.</p> <p>Međutim, da je igra zaustavljena zbog ovog zahteva (igrač sa terena ode u zonu za zamene, ili ekipe čekaju na sudijsku odluku, npr), to bi trebalo smatrati odugovlačenjem. Nadigravanje bi trebalo prekinuti zviždukom, zamenu ne bi trebalo dozvoliti, a dodeljuje se i sankcija za odugovlačenje.</p> <p>Isti postupak bi trebalo primeniti ukoliko se radi o ponovljenom neosnovanom zahtevu ove ekipe – koji se smatra odugovlačenjem.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.10.3a, 15.11.1.1, 15.11.3, 16.2</p>

<p>10.6</p> <p>Igrač se povredio i morao je da bude zamenjen izuzetnom zamenom. Tokom istog prekida igre, njegova ekipa je poslala zahtev putem tableta i igrača-zamenu u zonu za zamene – t.j. zahtevali su dodatnu zamenu u istom prekidu igre. Drugi sudija je prihvatio zahtev.</p> <p>Da li je odluka drugog sudije da odobri zahtev bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Da, odluka je ispravna.</p> <p>Prvi igrač je morao da bude zamenjen izuzetnom zamenom, zbog povrede.</p> <p>Ekipa i dalje ima pravo da ZAHTEVA pravilnu zamenu u istom prekidu igre.</p> <p style="text-align: right;">Pravilo 15.7</p>
<p>10.7</p> <p>Igrač upisan u listić za početnu postavu, koji je ekipa poslala putem tableta, se povredio pre početka utakmice. Da li on može biti zamenjen pre utakmice?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Da – ali to mora da bude formalno praćeno znakom za zamenu (trener i drugi sudija, kako bi svi razumeli situaciju) i mora biti upisano u zapisnik kao pravilna zamena.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 7.3.2, 7.3.4</p>
<p>10.8</p> <p>Igrač je na vreme ušao u zonu za zamene – ali ekipa nije poslala podatke putem tableta. Kako se rešava ova situacija?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Zvanični zahtev za zamenu je kada jedan ili više igrača-zamena uđe u zonu za zamene. Stoga zapisničar, pre bilo kakvog delovanja, treba da proveri da li je zahtev pravilan.</p> <p>Ukoliko jeste, treba da prihvati ručno zamenu.</p> <p>Ukoliko je zahtev nepravilan, treba ga odbiti, a sudije treba da primene odgovarajuća pravila.</p> <p style="text-align: right;">Pravila 15.5.1, 16.1.3</p>

DODATAK: BROJEVI SLUČAJEVA I ODGOVARAJUĆA PRAVILA

Slede slučajevi navedeni uz brojeve odgovarajućih pravila. Brojevi slučajeva su linkovima povezani sa slučajevima, i omogućeno je vraćanje sa slučajeva na ovaj Dodatak.

Broj slučaja	Pravilo (1)	Pravilo (2)	Pravilo (3)	Pravilo (4)	Pravilo (5)	Pravilo (6)	Pravilo (7)
NOŠENJE NEDOZVOLJENIH PREDMETA							
1.01	4.5.1	4.5.3					
1.02	4.5.1						
KAPITEN							
1.03	5.1.2	20.1	20.2	21.2	21.3.1		
1.04	5.1.2.2						
1.05	5.1.2.1	20.2.1					
1.06	5.1.2.1	23.2.4					
TRENER, POMOĆNI TRENER							
1.07							
1.08	5.1.2	5.2.3.4	21.1	21.2	21.3		
1.09	5.2.1	5.2.3.3	5.3.1				
1.10	5.2.3.4						
1.11							
1.12	4.2.4	5.3.1					
1.13	Uputstva i instrukcije						
UNIFORMA							
1.14	4.3.3						
1.15	4.5.3						
POZICIONE I ROTACIONE GREŠKE							
2.01	7.4	7.4.2	7.4.3				
2.02	7.4.3	7.5					
2.03	1.3.3	7.4					
2.04							
2.05	7.3.1	7.5	12.3	12.4.3			
2.06	7.71						
2.07	1.3.3	7.4					
IGRANJE LOPTOM							
3.01	10.1.2	10.1.2.2					
3.02	9.2.1	9.2.2	9.3.3	9.3.4			
3.03	9.2.3.2	14.2	Uputstva i instrukcije				
3.04	9.2.2						
3.05	9	9.1.3	10.1.2				
3.06	9	9.1.3					
3.07	9	9.1.3					
3.08	Uputstva i instrukcije						
3.09	8.4.1	8.4.2	9.1	10.1.2	10.1.2.1	10.1.2.2	
3.10	9						
3.11	10.1.2.2						
PRELAZ ISPOD MREŽE							
3.12	11.2.1	11.2.2.1	11.2.4				
3.13	11.2.1						
3.14	11.2.2						

IGRAČ	PORED MREŽE ILI U KONTAKTU		S NJOM				
3.15	9.1.2.2	9.1.2.3					
3.16	11.3.1	11.4.4					
3.17	11.3.1	11.4.4					
3.18	11.3.1	11.4.4					
3.19	11.3.1	11.4.4					
3.20	11.3.1	11.4.4					
3.21	11.3.1	11.3.2	11.4.4				
3.22	11.3.1	11.4.4					
3.23	11.3.1	11.4.4					
3.24	11.3.1	11.4.4					
3.25	11.3.1	11.4.4					
3.26	11.3.1	20.2.1					
3.26.1	11.3.1						
SERVIS							
3.27	7.71	12.2.1	12.7.1	25.2.2.2			
3.28	12.4.4						
3.29	12.4.2						
3.30	8.4.3	23.3.2.3i	24.3.2.8	27.2.1.3			
3.31	12.6.2.1						
3.32	12.6.2.1						
3.32.1	12.4.1	12.6.1.2					
UDARAC U NAPADU							
3.33	13.1.3						
3.34	13.1.1	13.1.3	13.2.2	13.3.3			
3.35	13.1.1	14.3	Uputstva i instrukcije				
3.36	9.1	13.1.3	13.2.2	13.3.3			
3.37	13.3.4	19.3.1.3					
BLOK							
3.38	14.1.1	14.1.3	14.6.2				
3.39	14.1.1	14.3					
3.40	14.1.1						
3.41	11.2.1						
3.42	11.1.2	14.1.1	14.2	14.3			
3.43							
3.44	9.1	14.2	14.4.1				
3.45	13.3.1	13.3.3	1.4.1.1	14.6.1	14.6.2		
3.46	9.3.1	14.1.1					
3.47	9.1	14.1.1	14.4.1				
3.48	19.1	14.1.1	14.4.1				
3.49	19.3.1.3						
ZAMENE							
4.01	15.10.2	15.10.3a	15.10.4	16.1			
4.02	15.10.3a	15.10.3b	15.11.1.3				
4.03	15.3.2						
4.04	15.10.3a	16.1.1	16.2				
4.05	15.10.3a	15.11.1.1	15.11.3	16.2			
4.06	16.1.1	16.2					
4.07	15.7						

4.08	15.7	15.8					
4.09	7.3.2	7.3.4					
4.10	15.9.2						
4.11	15.5	15.6	15.11	16.1			
4.12	15.6	16.1.3					
4.13							
4.14	16.1.1	23.2.3					
4.15	7.3.5.2	7.3.5.3					
4.16	15.10.3a	15.10.3c	16.1.1				
4.17	15.11.2	16.1.1					
4.18	15.10.3a	15.10.3c					
4.19	4.1.3	4.2.2	5.1.1	5.2.2	7.3.5.4	15.9.2	
4.20	15.2.2						
4.21	7.3.5.2						
4.22	6.1.3	15	15.2.1	15.11.1.3			
4.22.1	Uputstva i instrukcije						
4.22.2	15.10.3a	15.10.3b					
TO/TTO							
4.23	15.4.1						
4.24	15.4.2						
NEOSNOVANI ZAHTEV							
4.25	15.3.1	15.3.2	15.10.3a	15.11.1.3	25.2.2.6		
4.26	15.11.1.4	16.1.5	25.2.2.6				
4.27	15.5	16.1					
4.27.1	Uputstva i instrukcije						
POVREDE							
4.28	4.4	15.5	15.10.2	15.10.3a	17.1.1		
4.29	15.7	17.1.2					
4.30	5.11.1.3						
4.31	15.1	15.6	15.7				
4.32	15.11.1.3						
4.33	15.10.1	17.1.1					
ODUGOVLAČENJA IGRE							
4.34	6.4.1	16.1					
4.35	16.1.2	16.1.5					
4.36	1.5	5.1.2.2	6.4.1	16.2			
4.37	4.2	6.4.1	6.4.2	18.1			
SPOLJNO OMETANJE							
4.38	17.2	17.3					
4.39	17.2						
4.40	17.2						
4.41	17.2						
LIBERO							
5.01	19.3.2.4	19.3.2.8	24.3.1				
5.02	6.4.3	15.7	15.8				
5.03	15.5	15.7	17				
5.04	6.4.3	19.1.1	19.3.2	19.3.2.8	19.4		
5.05	15.3.2	19.3.2	19.3.2.8				
5.06	19.3.2.5						
5.07	19.3.2.1	19.3.2.9	23.2.3				

5.08	19.1.3	19.3.2.2	19.3.2.8	19.4.2			
5.09	5.2.3.4						
5.10	19.3.2.1	19.3.2.2					
5.11	15.9	19.3.1.1	26.2.2.1	26.2.2.2			
5.12	5	19.2	19.3.2.8	19.4.2.5			
5.13	19.3.2.9	23.2.3					
5.14	19.3.2.1						
5.15	19.3.2.1	19.3.2.8					
5.16	19.3.2.8	Diag. 1					
5.17	19.3.2.1						
5.18	19.3.2.2	19.3.2.8					
5.19	19.1.2						
5.20	19.2						
5.21	14.1.1	14.1.2	14.1.3				
5.22	6.1.3	19.3.2.1	19.3.2				
5.23	19.3.2.8	19.4.2.1	19.4.2.4				
5.24	15.5.1	15.7	16.1.3	19.2			
5.25	19.4.2.1	19.4.2.2					
5.26	13.3.6	19.3.1.4					
PONAŠANJE	UČESNIKA						
6.01	21.1	21.2					
6.02	21.2.1	21.3					
6.03	5.2	21.1	21.2	21.3			
6.04	21.5						
6.05	21.2	21.2.1	21.3				
6.06	21.1	21.2	21.3				
6.07	21						
6.08							
6.09	6.4.3	15.8					
6.10	Uputstva i instrukcije						
NADLEŽNOSTI	SUDIJA						
7.01	23.3.2.2						
7.02	4.2.1	4.2.3	24.2.4	24.2.5			
7.03	25.2.2						
7.04	5.1.2.1	5.1.3.2	23.2.4				
7.05							
7.06	15.1	15.2.1	15.11	16.1	16.2	24.2.6	24.2.7
7.07	15.4.4						
7.08	5.2.3.4	5.3.1					
7.09	5.1.2						
7.10	24.7	Uputstva i instr.					
7.11	23.2.1						
SPECIJALNI	SLUČAJEVI						
8.01							
8.02	17.2						
8.03	17.3.2.2						
8.04	9.1.3						
8.05							
PROŠIRENI	SLUČAJEVI						
9.01	14.3						

9.02	13.3.1	14.1.1	14.6.2				
9.03							
9.04	15.3.1	15.3.2	15.10.3	15.11.1.3	16.1.1	16.1.2	25.2.2.6
9.05	19.3.2.1	23.2.3					
9.06	19.3.1.4						
9.07	5.1.2.1						
9.08	25.2.2.1	26.2.2.5	25.2.2.6	21	25.2.2.7		
9.09							
9.10	21.2.1	21.2.3					
9.11							
9.12	7.7.2	24.3.1	25.2.2.2				
KORIŠĆENJE TABLETA							
10.1	15.10.2	15.10.3a	15.10.4	16.1			
10.2	15.10.3a	15.10.3b	15.11.1.3				
10.3	15.3.2						
10.4	15.10.3a	16.1.1	16.2				
10.5	15.10.3a	16.2					
10.6	15.7						
10.7	7.3.2	7.3.4					
10.8							